ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ
ತುಳುವೆರ್-೧೨

ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್

ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

BVPEH-616.

ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್

BVP-616.

ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ

ಕನ್ನಡೊಡ್ದು ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ
ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕಾ ಕಟ್ಟಡ
ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

NARKALA MARAPPA SHETTRU

(Life and Works of N. Marappa Shetty)

Written by : **N. R. Shetty**
No. 2. 'Amulya Apts.' 6th Cross
Off. Dinnur Main Rd., R. T. Nagar,
Bangalore - 560 032

Published by : **Karnataka Tulu Sahitya Academy**
Corporation Building, Lalbaugh.
Mangalore - 575 003. Tel : 459389

Price	:	Rs. 12/-
Pages	:	56
First Impression	:	1997
Chief Editor	:	**Prof. B. A. Viveka Rai** President Karnataka Tulu Sahitya Academy
Publisher	:	**Dr. Palthady Ramakrishna Achar** Registrar Karnataka Tulu Sahitya Academy
Copyright	:	Academy
D. T. P. and Printed at	:	**Saideep Computer Services** 7/1, Gollara Ganganna Lane Nagarthpet Cross Road, Bangalore - 560 002 Phone : 2224924 6692797

ದಿ। ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆನ ಪಾತೆರೊ

ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂದೆತ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕುಲೆನ ಸಾದನೆಲೆನ್, ಅಕುಲು ತುಳುಕು ಸಂದಾಯಿನ ಕಾನಿಗೆಲ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಶೊಡು ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಪನ್ನಿ ಬೂಕುಲೆ ಸರಮಾಲೆನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಿಕುಲೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಂಡು.

ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತುಳುನಾಡ್ ನೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಈ ಹಿರಿಯಕುಲೆಗ್ ಇತ್ತಿ ಮೋಕೆ ಅಭಿಮಾನೊಲೆನ್ ಈ ಬೂಕುಲೆಡ್ದ್ ನಮ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ತುಳುತ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನಮೊ ಎಂಚೆಂಚಿ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪೊಲಿ, ಎಂಚ ದುಂಬು ಪೋವೊಲಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಈ ಬೂಕುಲು ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ಅಕುಲೆನ ಉಮೇದ್ ಉರ್ಕು ಉಲ್ಲಾಸೊಲೆನ್ ಅಕುಲು ನಡತಿ ಸಾದಿಲೆನ್ ತೋಜಿಪಾವುನ ತೂಟೆಲು ಈ ಬೂಕುಲು.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲೆಡ್ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನವು ಮಲ್ಲ ಪುದರ್. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಗಾಂಧಿಯೆರೆನ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದು ಆತಿನ ತತ್ವೊಲೆನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ತುಳುಟು ಬರೆಯಿನಾರ್ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್. ಅರೆನ 'ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ' ಪನ್ಪುನವು ರಡ್ಡ್ ಕಬಿತೆಲೆನ ಗೊಂಚಿಲ್‌ದ ವಸ್ತ್, ದಾಟಿ, ಬಾಸೆ ಇಂಚ ವಾ ರೀತಿ ತೂನಗಲಾ ತುಳುವೆರೆನ ಬಾಯಿಡ್ 'ಏಪೊಲಾ ನಲಿಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪದೊಕುಲು. ತುಳುತ್ತ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕತೆ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣನ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಕಬಿತೆದ ರೂಪೊಡು ಬರೆತೆರ್. ತುಳು ಕನ್ನಡ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಜೋಕುಳೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡೊಡು ನಾಟಕ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ತಿನ ನರ್ಕಳದಾರೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಬರವುಲೆನ್ ಅರೆನ ಮಗೆ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗಾದ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬೂಕುನ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಯಿನ ಬರವುನು ತುಳು ಕವಯಿತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕ್ಕೆಡ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಶ್ರೀ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿಯೆರೆಗ್‌ಲಾ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಈ ಬೂಕುನು ಪೊರ್ಲುಡು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತಿನ ಸಾಯಿದೀಪ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸರ್ವಿಸಸ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ್‌ದ ಯಜಮಾನೆ ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜ್ ಎಂ. ಸಾಲಿಯಾನ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಸೇರಿಗೆದಕುಲೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ನೆನತೊನುಂಡು.

ಕುಡ್ಲ
ದಿ. 26-9-97

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್,

ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರೊ

ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಮಲ್ತಿನ ಸೇವೆ. ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಮಾತ ಕೃತಿಕುಲೆನ ಸಂಗ್ರಹೊ, ಅಂಚನೆ ಅರೆನ ಬಹುಮುಖ ಜೀವನೊದ ಸಾರೊನು ಒಂಜಿ ಸ್ಮರಣೀಯ ಬೂಕುಡು ಬರೆದ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿಂಚಿನ ಅರೆನ ನೆಂಪುಗೆ ಅರ್ಪಿಸಾದ್ ಅರೆನ ಆತ್ಮೊಗ್ ಶಾಂತಿ ತಿಕುಲೆಕ ಮಲ್ಪೊಡುಂದ್, 'ಎತೋ ವರ್ಸೊಂಡ್ದಿಂಚಿ ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ದ ಉಲಕ್ಕುಲಯೇ ಮೆನ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಸೆದ ಸೂತಮೆನ್ನಿ ಗುಮುಲುಲೆಕೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊರಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಉಪಕಾರೊನು ಯಾನು' ಎಪೊಡ್ತುಗುಲಾ ಮರಪಯೆ.

ದಿ. ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಜೀವನ, ಸಧನೆಲೆನ್ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ ಬರೆದ್ ಅಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ಕಡಪುಡೊಂದ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ತೆರಿಪಾಯಿನ ಪೊರ್ತುಡ್ದ್ ಯಾನ್ ಭಾರೀ ದೂರೊದ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಿಡ್ನಿಡ್ ಎನ್ನ ಮಗಲ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಎನ್ನ ರಡ್ಡ್ ಪುಲ್ಲಿಯಲ್ಲುಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೊಕಲಾಡಿಕೆದ ಗೊಬ್ಬುಡು ಇತ್ತೆ. ಆತ್ ದೂರೊಡ್ದ್, ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಲ್ತಿದ್, ನೆನಪು ಮಲ್ತೊಂದು, ಯಾನ್ ತೆರಿನಂಚ ಅಮ್ಮೆರ್ ವಿಷಯೊ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ.

'ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಸಾಲೆಡ್ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಲಾ - ಪತ್ತ್ ಜೋಕುಲಾಯಿಂಚಿನ ಎಂಕುಲೆನ ಅಮ್ಮೆರೆಲಾ - ಸೇರ್‌ದೆರ್, ಪನ್ಪಿನ ಭಾಗ್ಯೊ ಎಂಕುಲೆ ಜೀವನೊದ ಸೌಭಾಗ್ಯೊ.

ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ಈ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಅರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಶಿಕ್ಷಣದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕೀಯಾದ - ಸಮಸ್ತ ಮಜಲ್‌ದ ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯೆರೆ ಎಂಕ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊರಡ್, ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿನ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ ಆಶೀರ್ವಾದೊ ಎಂಕ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬರಡೆಂದ್ ದೇವೆರ್‌ಡ ನಟ್ಟೊನುವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಕುಡ ಕುಡ ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ದ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ನರ್ಕಳ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ

2, ಅಮೂಲ್ಯ,
ಆಜನೇ ಅಡ್ಡ ಮಾರ್ಗೊ, ದಿನ್ನೂರು,
ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೂರ್ ನಗರೊ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 570 032

ನರ್ಕಾಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟ್ರ್

ಆನುವಂಶಿಕತೆ ಬೊಕ್ಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಾರ ಸಾರ ವರ್ಷೊಡ್ದಿಂಚಿ ಬುಳೆದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಓದು ಬರಾವು ಅಕ್ಷರ ಲಿಪಿತ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಆಪಿನೆಡ್ದ್, ಏತೋ ವರ್ಷೊಲೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ನರಮಾನಿ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದೇ ಬೈದೆ. ನಾಗರಿಕತೆತ, ಪ್ರಗತಿದ ಸಂಕೇತವಾಯಿನ ತೂತ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಚಕ್ರದ ಉಪಯೋಗ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆವಿಷ್ಕಾರೊಲು ಓದು ಬರಹ ದಾಂತಿನಕ್ಲೆಡ್ದೆ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಒಲ್ಪನೋ ಪುಟ್ಟುದು ಬೊಕ್ಕ ಒಲ್ಪೊನೋ ನೆಲೆ ಊರುದು ತನ್ನ ತರೆಮಾರ್‌ದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬೊಡೇ ಸುರುತ ಬರಾವು ಕಲ್ತಿನಾಯೆ ಪನ್ಪಿನ ದಾಖಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನೊಡೇ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪ್ರಯೋಗ, ಪೊಸ ವಿದಾನೊಡ್ದಾತ್ರ ಶಿಷ್ಯೆರೆಡ್ದೆ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆದ್, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ ಸೇವೆದ ಜೊತೆಕ್, ತನ್ನಕುಲು ತರೆದೆರ್ತ್‌ದ್ ನಡಪುಲೆಕ್ಕ ಕುಟುಂಬ ಗೌರವೊನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್, ತನ್ನ ಜೋಕುಲೆನ ಭವಿಷ್ಯೊಗು ರೂಪು ಕೊರ್ದು, ಬೆನ್ನಿ ಬೇಸಾಯೊಡು ನಿಪುಣತೆನ್ ಪಡೆದ್, ಗಾಂಧೀವಾದಿಯಾದ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೋರಾಟೊಡು ಭಾಗಿಯಾದ್, ಗಾಂಧೀಜಿನ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕುಲೆನ ಪ್ರಚಾರಕೆ ಆದ್, ಜಿಲ್ಲೆದ ಒರ್ಮೆ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಮದ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ, ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ, ಖಾದಿ ಧಾರಣೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಾಂಧೀಜಿನ ತತ್ವೊಲೆನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತನ್ನ ಕಡೆತ ಉಸುಲು ಉಪ್ಪುನೆಟ್ಟ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಭೆಲೆಡ್, ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳೊನೊಡು ಭಾಗಿಯಾದ್ 92 ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾದ್ ಬದ್‌ಕಿನ ಜಿಂಜಿ ಜೀವನದ, ಬಹುಮುಖಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನರ್ಕಾಳ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟೆರೆನವು.

ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆನ ಸುರುತ ಮೋಕೆದ ತುಳು ಪಾತೆರನೇ ಪ್ರೀತಿದ ಗಾಯತ್ರಿಯಾದ್ ಕೆಬಿಕ್ ಬೂರ್ದು, ತನ್ನ ಉಡಲ್‌ದ ಸುಪ್ತ ಧೀಶಕ್ತಿನ್ ಅರಳಾಯಿನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದ ಋಣೊನು ಬೂಟುದು, ಬುಳೆಪಾದ್ ಮದಿಪು ಕೊರಿನ ಕನ್ನಡ ಭುವನೇಶ್ವರಿನ ಕಾರಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕೃತಜ್ಞತೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುಷ್ಪೊನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾಲವಶರಾಯೆರ್.

ಆನಿದ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ವಿಟ್ಲದ ಕೈತಲುಪ್ಪುನ ಮಂಕುಡೆ, ಅಗರಿ ಊರುಲೆದ ಒತ್ತುಗುಪ್ಪುನ ನರ್ಕಾಳ ಪನ್ಪಿನ ಊರುಡು 15. 12. 1894ಟ್, ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರೆನ ಜನನ . ನರ್ಕಾಳ

ಓಲುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಅರೆನ ಜೋಕುಲುಲಾ ತೂತುಜೆರ್. ವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಆಸೆಗ್ ಅರೆನ ಉಡಲ್‌ದ ಆತ್ಮ ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊರ್ದುಪ್ಪೊಡು.

ಅರೆನ ಪಾತೆರೊಡೇ ಪನ್ಪುನಾಂಡ ''ಒಂಜನೇ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡನೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸಾಲೆ ತೂತಿನ ಯಾನ್, ಮೂಜನೇ ನಾಲನೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲೆ ತೂದಿತ್ತೆ. ಆ ರಡ್ಡೆಡ್ ಕಡೆತ ಸಾಲೆ ಸಾಲೆತ್ತೂರು.

ಅಧ್ಯಾಪಕೆರೆನ ಕಣ್ಣಗೊಂಬೆ ಆದ್ ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಸಾಲೆಡ್ ನಾಲನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ಪುನಗನೇ ದುಂಬುದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಎತೆತ ಅಬುಲಾಸೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್‌ಲ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೂದು ಸಾಯೊ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಆಸೆ.

ಪಂಜಿ ಮಂಗೇಶರಾಯೆರ್ ''ಸಬ್-ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟ್‌ರಾದ್'' ವಾರ್ಷಿಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾದ್ ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಸಾಲೆನ್ ಸಂದರ್ಶನ ಮಲ್ತಿನ ದಿನನೇ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ವಿದ್ಯಾ ಜೀವನದ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅರೆನ ಜೀವನದ ದೆಸೆನೇ ಬದಲಾಂಡ್.

ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಪಂಜೆದಾರ್ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಜತ್ತ್ ಬರ್ಪಿನ ನೋಟೊ, ಘಟನೆಲೆನ್ ಅರೆನ 'ಸಬ್ ಅಸಿಸ್ಟ್ಂಟನ ....ಡೈರಿ' ಲೇಖನೊಡೇ ಓದೊಡು. ಅರೆನ ಮುಂಡಾಸ್, ಕಚ್ಚೆ , ದುತ್ತೈತೊನು ತೂದು ಊರುದ ಪಟೇಲೆ ಉಗ್ರಾಣೆನೊಟ್ಟುಗೆ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್, ಜತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಂಜೆರೆನ್ ಸಾದಿಡೇ ಎದ್ರೊನೊಂದು ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪಾತೆರ್‌ನಗ ಗೊದ್ದೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ 'ಮೇರ್ ಪೋಲಿಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಅತ್ತ್ ಸಾಲೆದ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿನೆ 'ಹೋ ಇಂದು ಉಪದ್ರೊದಾಂತಿನ ಕೇರಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಗುರ್‌ಗುಟ್ಟುದ್ ಅಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ಆ ಕ್ಷಣನೇ ಪದ್ರಾಡ್ ಪಾಡಿನ ಉಂಡು.

ದುಂಬು ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು 'ಸುಪರ್‌ವೈಜರ್' ಪನ್ಪಿನ ಎಲ್ಲೈ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್. ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರೇ ಶಾಲೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ತಿನ ಫಲರೂಪವಾದ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಜೋಕುಲೆನ 'ಪಾಸ್-ಫೈಲ್'ದ ಶೇಕಡಾವರ್ ದಾಮಾಶಯದ ಮಿತ್ತೇ ಸಾಲೆಗ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

''ಈ ಸರ್ತಿ ಏರ್ ಬರ್ಪೆರೊ, ಪತ್ತೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಸುಪರ್‌ವೈಸೆರಾ, ಸಬ್-ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ರಾ, ಜತ್ತ್ ಬರ್ಪೆರಾ, ಬಡ್ತ್‌ದ್ ಪೋಪೆರಾ, ಬಡ್ತ್‌ದ್ ಪೋಪುಂಡ ಕಡಲ್ದ ದಂಡೆದ ಮಂಜೇಶ್ವರೊಡ್ದ್ ಪುದೆಪಟ್ಟಿ ಪಡ್ಡಯಿದ ಪಾತೂರು ಕಟ್ಟೆಗ್ ಮುಟ್ಟುದಿನ ಸುದ್ದಿ ಬರೋಡು. ಜತ್ತ ಬರ್ಪುಂಡ ಕುಮಾರ ಗಟ್ಪೊಡ್ದು ಇಳಕಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಇಡ್ಕಿಡ್ ಸೇರೊಡು ಪಂಡ್‌ದಾ ದಾನ್ಪೊ ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ಉಲಾಯಿ ಮೂಡಯಿದ ಕಿನ್ನ ಕಂಡಿಗ್ ಕಣ್ಣ್‌ದೀತಿನ ಯಾನ್ (ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ) 'ತೂಲೆ ಬತ್ತೆರ್' ಪಂಡೆ, ಅಪಗನೇ ಮಾಸ್ಟ್-

"ಟೊಪ್ಪಿಯಾ ಮುಂಡಾಸಾ?"

"ಮುಂಡಾಸ್"

"ಕಪ್ಪೊ - ಬೊಳ್ದಾ?"

"ಬೊಳ್ದು"

"ಅಂಚಾಂಡ ಪೊಸಬೆರ್. ಲಕ್ಕ್‌ಲೆ. ಪೂರಕುಲುಲಾ ಉಂತುಲೆ. ಊಳಯಿ ಬತ್ತಿ ಕೂಡ್ಲೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪನ್ಲೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರ್ದು "ಪೆಟ್ಟಿಗೆದ ಉಳಯಿ ಇತ್ತಿನ ನಿನ್ನ ಮಾದಳ ಪುಳಿ ದೆಪ್ಪು ಮಾರಪ್ಪ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಮಾದಳನ್ ಮಿತ್ತ್ ದೀಪಿನಲಾ, ಪೊಸ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ತಡ್ದೈಗ್ ಕಾರ್ ದೀಪಿನಲಾ ಒಂಜೇ ಸರ್ತಿ ಆಂಡ್. ತೂವೊಂದು

"ಪುದರ್..."?

"ಮಾರಪ್ಪ"

"ಮಾದಳ ಮಾರಪ್ಪ "

ಅಲ್ತ್‌ರ್ದೇ ಕಬಿತೆ. ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ತೆರೆಕುಂಟುಡ್ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿನ ಸುರುತ ಸಂದರ್ಶನದ ಸುರುತ ಪಾತೆರ ಕತೆ.

ಅಪಗದ ಕಾಲೊಡು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಶಿಫಾರಸ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರೈಮರಿ ಸಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆನ್ ನೇರವಾದ್ ಅಧ್ಯಾಪಕ - ತರಬೇತಿಗ್ ಕಡಪುಡೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಮಾಸ್ಟ್ರೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಸಾಲೆದ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗೇ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಕೊರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕುಡ್ಲದ ಸರಕಾರಿ ಹಾಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರೀ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸಾಲೆಗ್ 1920-21ಡ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ್ ಸೇರ್ದ್ ಸಭೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಟ, ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವೊಡು ಬಾರಿ ಉಮೇದ್ ಆಸಕ್ತಿಡ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಯೆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕ್‌ಲೆನ್ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಡ್ ದುಂಬರಿಯೆರ್. ಬರವಣಿಗೆಲಾ ದುಂಬು ಸಾಗ್‌ಂಡ್.

ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಶ್ರೀ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ 'ಪಂಜೆ ಸ್ಮಾರಕ' ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥೊಡು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವ ಇತ್ತಿನ ಪಾಕ ಲೇಖನೊಲೆಡ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜುನ ರಡ್ಡ್ ಲೇಖೊನುಲು ಉಲ್ಲ. ಒಂಜಿ ಸ್ವತಃ ಪಂಜೆ ಬರೆತಿನ 'ಸಬ್-ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟನ ಡೈರಿ' ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆತಿನ ಲೇಖನ 'ಗುರುಗಳಾದ ಪಂಜೆಯವರು'.

ಶಾಲೆದ 'ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರವಾಸ' ಸಂದರ್ಭೊನು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದು ಪಂಜೆದಾರ್ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಸುತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿನ 'ಹಳ್ಳಿದ ಪದಕುಲು' 'ಓ ಬೇಲೇ' ಸುಗ್ಗಿ ಪದೊಕುಲು, ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಬೈದರ್ಕಳ ಸಂಧಿ (ಬೊಕ್ಕ ಇಂದೆಕ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ರೂಪ ಕೊರ್ದು ಪಂಜೆದಾರ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್) ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ ಜತೆಕ್ ಅಪಗದ ಸಾಲೆದ ಮಾಸ್ಟ್ರಕ್ಲೆನ ಕಷ್ಟೊದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಲೆನ ವಿವರ ಉಂಡು. ಕಂಡದ ಪುಣಿಟ್ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ನೇಜಿ ನೆಡ್ಪಿನ ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಕೇಣೊಂದು ಪಂಜೆದಾರ್ ಉಂತುನಗ ಅರೆನ ಪಿರಾವುಡೆ ಬರ್ಪಿ ಜವಾನೆ ರಾಮ ಬೊಕ್ಕ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್. ಪಂಜೆದಾರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಆ ಪದೊಕುಲೆನ್, ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಸಂಧಿಲೆನ್ ಬರೆವೊನೊಡು.

ಮುಲ್ಪ ಒಂಜಿ ವಿಷಯೊನು ಪನ್ಪಿನವು ಸಂದರ್ಭೊಗು ಸರಿಯಾಯಿನವು. ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಮುತ್ತುದ ಲೆಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದವು. ಆರ್ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿರ್ದ್ ನಿವೃತ್ತರಾಯಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಬಾರಿ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಕಾತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ 'ಬ್ಲಾಕ್-ಬರ್ಡ್' (Black Bird) ಪೆನ್ನ್‌ದ ದೊಂಚಿ ಮೊನೆಟ್ ನೀಟಾದ್ ಕನ್ನಡ ಬರಪುನು ಒಂಜಿ ಚೂರು ಎಡಕಡೆಕ್ ಮಾಲಾದ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರವುನು ಬಲ ಕಡೆಕ್ ಎಚ್ಚ ಮಾಲಾದ್ ಓರೆಯಾದ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಹಿ ಪಾಡೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಒಲ್ಪಲಾ ಪೆನ್ನ್‌ನ್ ಕಾಕಜಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ಪಂದೆ, ಸುರುಡ್ದು ಕಡೆಮುಟ್ಟ ಒಂಜೇ ಗೆರೆತ ಗೀರ್‌ಡ್ ಅಂತ್ಯ ಆಪಿನ, ಯಾಪೊಗುಲಾ ಒಂಜಿ ಚೂರುಲಾ ಬದಲಾವಂದಿನ ಕ್ರಮೊನು ಅರೆನ ಹಿರಿಯ ಜೋಕುಲು ನಕಲು ಮಲ್ಪೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ದಿನ ಉಂಡು. ಅಮ್ಮೆರೆನ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾತ್ರ ಜೋಕುಲೆನ ಬರಹಲಾ ಪೊರ್ಲಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರೆನ ಬರವುಗು ಸರಿಸಮ ಆಪಿನ ಮುತ್ತುದ ಕೈ ಬರವು ಕನ್ನಡ ನಾಡ್‌ಡೇ ಕಮ್ಮಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಲಿ.

ಪಂಜೆದಾರೆನ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥೊಡು ಶಿಷ್ಯೆ ಆದ್ ಬರೆಯಿನ ಲೇಖನೊಡು ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್, ಶ್ರೀ ಪಂಜೆದಾರ್ ಏತ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್‌ದ ಸಾಹಿತಿಯಾ ಆಂಚನೇ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಶಿಕ್ಷಣವೇತ್ತೆರ್, ಬಾಲ-ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಣಿತೆರ್, ಎಡ್ಡೆ ಶಿಕ್ಷಕೆರ್-ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸಾದರ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಧ್ಯಾಪಕ ತರಬೇತಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಪಾಠ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಂಜೆದಾರ್ ತರಗತಿಗ್, ಕಾರ್ ದೀನಗ, ಆಯಿನ ಬಾಕಿಲ್ದ ಶಬ್ದೊನು ಪಾಠದ ಪೀಠಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ 'ಹಾವಿನ ಹಾಡು' ಉಂದೆತ್ತ ರಾಗೊನು ನಿಧಾನವಾದ್ ಕೊರಾಜಿಲೆಕ್ಕ 'ಬಂತೈ ಬಂತೈ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯು ಕೊಂಕಣ ಸೀಮೆಗೆ' ಓದುನಗ ಆಪಿನ 'ಮಳೆಗಾಳಿಯ ಭರಾಟೆ'... ಚದುರ ಶಿಖೆಯನು ಹಾಕಿದ' ಪನ್ನಗ ತನ, ತರೆ ಕುಜಲ್‌ಡ್ ಜುಟ್ಟು ಪಾಡ್ದ್ ತೂಪಾವುನ 'ಗದುಗಿನ

ಭಾರತದ್- 'ಬೆರಳ ಮೂಗಿನ ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಲೆನ "ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವವನ ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರು, ಮುಂದೆ ಹೋಗುವವನ ಹಿಂದೆ ಇಬ್ಬರು. ಒಟ್ಟೆಷ್ಟು ಜನರು?'' ಇಂಚ ಜೋಕುಲೆನ ಜಾಣ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷೆ - ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪಂಜೆದಾರೆನ ಅಧ್ಯಾಪನದ ಸ್ವಾರಸ್ಯೊಲೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಬಂದುಲೆಡ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರ್ ಕುಸಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ಷಣೊಕುಲೆನ್ ಅರೆನ ಜೋಕುಲು ಮದೆಟ್ ಉಂತೊಂದು ಕೇನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣವೇತ್ತೆರೆನ ಬಾರಿ ಭಯಭಕ್ತಿದ ಶಿಷ್ಯೆ ಆದ್ ಆರೆನ ಪಜ್ಜೆಗ್ ಪಜ್ಜೆ ದೀದ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ 'ಗುರುಗಳಾದ ಪಂಜೆಯವರು' ಪನ್ಪಿನ ಲೇಖನೊನು, ಪಂಜೆದಾರೆನ ಲೆಕ್ಕೊಗು ತಿಕ್ಕಂದಿನಾತ್ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗೊಡು, ಗುರುವಾಯಿನ ಅರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಷ್ಯ ಆದ್, ಮಾತ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಪರವಾದ್ ಗುರುಕುಲೆನ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥೊಡು ಬರೆಪಿನ ಭಾಗ್ಯ ಗೌರವ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ್.

ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸೊಡ್ದು ನಿವೃತ್ತೆರಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ, ದಸರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಗ್ ಪಂಜೆದಾರ್ ಒರ ಪುತ್ತೂರುಗು ಬತ್ತಿತ್ತೆರ್. ಆ ಸಂದರ್ಭೊನು ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಇಂಚ ನೆಂತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. 'ದುಂಬು ಆರ್ ಪಂಡಿಕೊರ್ನ ಜೋಕುಲೆ ಕತೆಕ್‌ಲೆ ಲಕ್ಷಣೊಗು ಅನುಸಾರವಾದ್ ಯಾನ್ ಬಾರಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ 'ಸುಂದರಿಯ ಚಂದ' ಪನ್ಪಿನ ಕತೆನ್ ಆರೆನ ದುಂಬು ಓದಿಯೆ. ಅಪಗ ಆರ್ ಮೆಲ್ಲ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ ತೆಲ್ತೆರ್. ಐನ್ ತೂಯಿನ ಯಾನ್ 'ಪಂಜೆದಾರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ ಆಯಿನವು ಇನಿಕ್ ಸಾರ್ಥಕ ಆಂಡ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್‌ದುಲಯಿ ಕುಸಿ ಪಡೆಯೆರ್.

ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನೊಗು ಪಂತೊಗಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಲೇಖನೊಲು ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತಾನ್ ಬರೆಯಿನ 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ' ಪನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆನ್ ಕಡಪುಡುದಿತ್ತೆರ್. ಅಡೆಗ್ ಬಯ್ದಿನ ಪಂಜೆದಾರ್ ಅವೆನ್ ಮಾತಾ ತೂಯೆರ್. "ಎನಡ (ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ಡ)ಈ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ ಓದುದನಾ?' ಕೇಂಡೆರ್ ಯಾನ್ 'ಅಂದ್' ಪಂಡೆ ... ಯಾನ್ ಐಟಿತ್ತಿನ 'ಓಜೆ' ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದೊನು ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಎನ್ನ 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ'' ನೆಟ್ಟ್ ಸೇರ್ಸಾದಿತ್ತ್.. ಒರಿ ಕಬಿ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗೊನು ಒಲ್ಪ ವಾ ಕಾವ್ಯೊಡು ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಥಟ್ಟನೆ ದೆರ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಪಂಜೆದಾರೆಗಿತ್ತ್ಂಡ್...''

"ಬತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ನಿನ್ನ ('ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ') ಯಾವು. ಬೇಗ ಅಜ್ಜಿ ಮಲ್ಪುನು ಬೊಡ್ಚಿ'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಚ್ಚರ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಗುರುಕುಲೆನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಪಾತೆರ, ಎಚ್ಚರಿಕೆದ ಹಿತಪಾತೆರ ಶಿಷ್ಯನ ಮಿತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್ಂಡ್.

ಸಾಹಿತಿ ಆದ್

ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬುಲೆದ್ ಬಯ್ದಿನಿ ಮೂಜಿ ಎಗ್ಗೆಲಾದ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡ.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ

(ಅ) ''ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್''

ಮುಲ್ಕಿದ ಬಪ್ಪನಾಡ್‌ಡ್ 1989ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್‌ಡ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡತಿನ ಸಂಧರ್ಬೊಡು ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ''ಪೊರ್ಲಕಂಟ್'' ಬೊಕ್ಕ ''ಅಮಲ್‌ದೆಪ್ಪಡೆ'' ಪನ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಕಬಿತೆ ಮಾಲೆಲೆನ ಒಟ್ಟಾದ್ ''ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್'' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಾನಗ ಬೂಕುದ ಪಿರವುದ ರಕ್ಷಾಪುಟೊಡು ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಶೇಖರ ಇಡ್ಯೆರೆನ ಪಾತೆರ :-

''50 ವರ್ಷೊಗು ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ತಿಗದಂಚಿನ ರಿತಿಯಾಯಿನ ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆನ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ದಿ। ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವೋದಯ ಮಲ್ತಿನ ಸಾಹಿತಿಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬಾರಿ ಅನುಭವದಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸಮಾಜ ಸೇವಕೆರ್. 'ಪೊರ್ಲಕಂಟ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ' ತುಳುವೆರೆನ ಬಾರಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆನ್ ಪಡೆತಿನ ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆನ ಗೊಂಚಿಲ್. ಈ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ತುಳುವೆರ್ ಪಣೊಂದು, ಕೇಣೊಂದು ಉಪ್ಪೊಡುಂದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪರ್ಬೊಡು ಕುಡ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪ''.

ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊಡ್ದಾಯಿನ 'ಪೊರ್ಲಕಂಟ್' ಪನ್ಪಿನ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸರಿ ಸಮವಾಯಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಇಜ್ಜಿ ಪಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೈಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಒಂಜಿ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಈ ಕೊಂಡಾಟದ 'ಪೊರ್ಲಕಂಟ್' ಕಬಿತೆನ್ ಉದ್ಧರಿತಿನ ನೆಂಪು. ನಾಡ್ದ್ ನಾಡ್ದ್, ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಯಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜ್ಜಿ ದೆತ್‌ದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ಶ್ರೀ ಪಂಜದಾರೆನ ಪದ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಪದಲಾಲಿತ್ಯ, ಪ್ರಾಸ, ಮಧುರವಾಯಿನ ಶೈಲಿನ್ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತನ್ಕುಲೆ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ತೋಜದೆರ್-ಪನ್ಪಿನೆಕ್ 'ಓಲ್ಲೆ ಎನ್ನ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್' ಪನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಉದಾರ್ನೆ.

ಪ್ರಕೃತಿದ ಉಳಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಮುಚ್ಚಾಲೆ ಗೊಬ್ಬುನ ಅದೃಶ್ಯ ಮುದ್ದು ಬಾಲೆನ್ ಒಲ್ಪ ತೂವೊಲಿ? ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಸೃಷ್ಟಿನ್ ಪಿರವುಡುಂತುದು ನಲಿಪಾವುನ ಸೂತ್ರದಾರೆ ಓಲ್ಲೆ? ಬಾಲ ಮಾಧವನ ಮಾಯೆನ?

ಓಲ್ಲೆ ಎನ್ನ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್ ?

ಓಲ್ಲೆ ಎನ್ನ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್ ॥ ಪಲ್ಲ ॥
ಬೂರಿ ಪೂಟ್ ಬಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ
ಅರಳಿ ಪೂಟ್ ತೆಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ
ತೆಗ್‌ಲೆದಿಡೆಟ್ ನಲಿತೊಂದುಲ್ಲೆ
ಬಲ್ಲ ಕೊಡಿಟ್ ಒಚ್ಚೊಂದುಲ್ಲೆ ॥ ಓಲ್ಲೆ ॥ ೧॥

ಅಜ್ಜಿ ಬಿರುತ ಅಟ್ಟೊಡುಲ್ಲೆ।
ಪಾರ್ ಮೆಂಚಿ ಪಗರಿಡುಲ್ಲೆ॥
ಮುಗಲ ಮೃಗೊನು ಗಿಡೆತೊಂದುಲ್ಲೆ।
ಸೆಡಿಲ ಬೊಬ್ಬೆ ಬೋಂಟೆಡುಲ್ಲೆ ॥ ಓಲ್ಲೆ ॥ ೨॥

ಪಗೆಲ್ ದೊಂಬು ಬೇಂಕೆಡುಲ್ಲೆ ।
ಮೈಂದ್ ಪನಿತ ಬೆಗರ್‌ಡುಲ್ಲೆ ॥
ಬರ್ಸೊ ನೀರ್ ಜಲಕೊಡುಲ್ಲೆ ।
ತಿಂಗೊಲ್ದೊಲ್ಪು ಗಂದೊಡುಲ್ಲೆ ॥ ಓಲ್ಲೆ ॥ ೩॥

ಕಡಲ್ ಕನ್ನಟಿ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆ ।
ಸೂರ್ಯಬೊಟ್ಟು ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ ॥
ದೀಡೊಂದುಲ್ಲೆ ದಿಕ್ಕ್ ಪದ್ದೆಯಿ ।
ಉದಿಪು ಕಂತ್ ಸೊಣ್ಸೊ ಕೇದಯಿ ॥ ಓಲ್ಲೆ ॥ ೪॥

ಬಾನೊ ಪಟ್ಟೆ ದುತ್ತುಡುಲ್ಲೆ ।
ಬೀಜು ಗಾಳಿ ಸುಯಿಲ್‌ಡುಲ್ಲೆ ॥
ದಾರೆಗೆಲೆಡ್ ಕಣ್ಣ ಸಿಮ್ಮೆ ।
ಮುಚ್ಚೊಂದುಲ್ಲೆ ಬುಳವೊಂದುಲ್ಲೆ ॥ ಓಲ್ಲೆ ॥ ೫॥

ಕೊಞಿಡುಲ್ಲೆ ಕೋಂಗಿಡುಲ್ಲೆ ।
ಞಿಞಿಡುಲ್ಲೆ ಬಾಲೆಗುಳೆನ ॥
ರಾಗೊಡುಲ್ಲೆ ಲಾಗೊಡುಲ್ಲೆ ।
ಪಕ್ಕಿಗುಳೆನ ಪಾತೆಗುಳೆನ ॥ ಓಲ್ಲೆ ॥ ೬॥

ಮಿಾಂದವೊಂದು ಮಿಾನ್ನ್ ಮಿನಿ ।
ಪಂದವೊಂದು ನೀರ್ನ್ ಪನಿ ॥
ಪರಿಪವೊಂದು ಸೂತ ಮನ್ನಿ ।
ಮೆಣ್ಕವೊಂದು ದೆಂಗೊಂದುಲ್ಲೆ ॥

ಓಲ್ಲೆ ಎನ್ನ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್? ''

ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಅಜ್ಜಿ ಬಿರು (Rain Bow - ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು) ಪಗರಿ = ಬಾಣ (ಬಿರುಪಗರಿ = ಬಿಲ್ಲುಬಾಣ) ಸೂತ ಮೆನ್ನಿ (ಮೆನ್ನಿ = ಸಣ್ಣ ಕಿಡಿ) ತುಳುಬಾಸೆದ ಅಪರೂಪದ ಶಬ್ದೊಲು 'ಮಿಾನ್ನ್ ಮಿನಿ' ಪನ್ಪಿನಪುಲು 'ಮಿನಿ' ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಸಂದರ್ಭೊಗು ಅನುಸಾರವಾದ್ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಯಿಲೆಕ್ಕ ಉಪಯೋಗ ಆತ್ಂಡ್. (ಉದಾ ಅವು ಮಿನಿ ಆವಾಂದ್ = ಅದೆಲ್ಲ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆ ಮಿನಿ ಬತ್ತ್‌ಜಂಡ = ನಾಳೆ ಏನಾದರೂ ಬಾರದಿದ್ದರೆ). ಕೋೀಂಗಿ, ಕೊಞಿ, ಞಿ ಞಿ - ಈ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಉಚ್ಚಾರ ಮಲ್ಪುನಗನೇ ಅವೆತ ಅರ್ಥ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮನಸ್‌ಗ್ ತೋಜುಂಡು (ONOMATOPOEIA)

''ಓಲ್ಲೆ ಎನ್ನ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್''? ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್, ಬರೆತಿನ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಬಾರಿ ಮಿತ್ತ ಸ್ಥಾನೊಡುಪ್ಪುನ ಒಂತೆನೇ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯ ಇಜ್ಜಂದೆ ಪನೊಲಿ. ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪುನಕ್‌ಲೆಗ್ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿ ಉಂಡುಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಬಿತೆ ಉಂದು.

ಈ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಡುಪ್ಪುನ ನನೊಂಜಿ ಕಬಿತೆ **'ಒಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುದ್ದಿ, ಒಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುಂಡು?'**

'ಕಪ್ಪು-ಬೊಳ್ದು' - ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ್, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತೂಂಡ ಕಪ್ಪುಡು ದಾದ ಪೊರ್ಲುಂಡು? ಬೊಳ್ದುಡು ದಾದ ಪೊರ್ಲುಂಡು? ಆಂಡ ಕಪ್ಪು ಕುಜಲ್, ಬೊಳ್ದು ಕೂಲಿ ಪನ್ನಗ ಕಪ್ಪುದ ಪೊರ್ಲು, ಬೊಳ್ದುದ ಪೊರ್ಲು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುಂಡು.

ಕಪ್ಪು ಪೊರ್ಲೊ, ಬೊಳ್ಪು ಪೊರ್ಲೊ? ಅಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುದ್ದಿ।
ಕಪ್ಪು ಕುಜಲ್ ಬೊಲ್ಪು ಕೂಲಿ, ಅಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುಂಡು ॥

ಈ ನಾಲ್ ಗೀಟ್‌ದ ಪ್ರತಿ ಪದೊತ ಸುರುಕು ಬರ್ಪಿನ ಸಾಲ್ ಒಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುದ್ದಿ; ಒಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುಂಡು?

ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಉತ್ತರ ಕಬಿತೆದ ಪೊರ್ಲುನು ಹೆಚ್ಚಾವುಂಡು. ದುಂಡು ಮೋನೆಡ್ ಉದ್ದದ ಕಣ್ಣ್ - ಒಟ್ಟು ಪೊರ್ಲುದ ಅರ್ಥೊನು ಎಚ್ಚಾವುಂಡು. ಇಂಚ ಉದ್ದೊ - ಉರುಂಟು, ಸರ್ತೊ-ಡೊಂಕು, ತೋರೊ - ಸಪುರೊ - ಇಂಚಿತ್ತಿನವು.

ಉದ್ದೊ ಕಣ್ಣ್ ಉರುಂಟು ಮೋನೆ ಸರ್ತೊ ಮೂಂಕು ಡೊಂಕು ಪುರ್ಬು।

ಚಟ್ಟೆ ಮುಂಡೊ ಉಬ್ಬು ಪಾದೊ ತೋರೊ ಕಂಟೆಲ್ ಸಪುರೊ ಸೊಂಟೊ।

ಎತ್ತರೊ ಪುಗೆಲ್, ತಗ್ಗ್ ಪೂವೊಳು ನೇಲ್ಯ ತೋಳು, ಎಲ್ಯ ಬಿರೆಲ್

ಕೆಂಪು ಬಿಮ್ಮೊ ಮಂಜಲ್ ಚರ್ಮೊ....... ಅಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುಂಡು''.

ಈ ಮಾತಾ ಪೊರ್ಲುದ ಮಾನದಂಡೊಡ್ದು ಅಳತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂಂಡ, ಪೂರ್ಣ ಶರೀರದ ಪೊರ್ಲು ಅರ್ಥ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಭಾವನೆನ್ ಪಿದಾಯಿದ ಜಗತ್ತ್‌ಗ್ ವಿಸ್ತಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಂಡ ತೆರಿಯುಂಡು ಪೊರ್ಲುದ ಕವಿ ಸಮಯ.

ಪುಲ್ಯ ಕಾಲೊ

ಪುಲ್ಲ್ಯ ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ಲುನು ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು ಈ ಕಬಿತೆ. ನೆಟ್ಟ್ ಬರ್ಪಿನ ಅಚ್ಚ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ.

ಮೂರ್ರಿದೆಪ್ಪಿ, ಬೊಳ್ಳಿ (ಶುಕ್ರ ನಕ್ಷತ್ರ) ನೇಮೊ, ಗುಮುಲುಂಡು ಮೆನ್ಪುರಿ, ತಿಬಿಲ್ಯೊ.

ಅಕ್ಕರ್ವೊ

(ನೀತಿ ಬೋದಕ ಕಬಿತೆ)

'ಅಕ್ಕರ್ವೊ' ತುಳು ಬಾಸೆದ ಅಪರೂಪದ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದ. ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ದ ಒಂಜನೇ ಸಂಪುಟೊಡು 'ಅಕ್ಕರ್ವೊ' ಶಬ್ದೊಗು 'ಅಂತಿಮ ಸಂದೇಶ' ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥ ಬರ್ಪಿನ ವಿವರಣೆ ಉಂಡು. ಆಂಗ್ಲ ಬಾಸೆದ 'SWAN SONG' ಒರ್ಯನ ಅಂತಿಮ ಸಾಧನೆ/ಬೋಧನೆ ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥೊಗು ಮಸ್ತ್ ಕೈತಲುಂಡು. ಈ ಕಬಿತೆ ಕೂಡಾ ಸಂದೇಶದ ರೀತಿಡ್ ಉಂಡು. ಆಂಡ ನಿಘಂಟ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಅರ್ಥೊಗುಲಾ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತಿನ ರೀತಿಗ್‌ಲಾ' ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧ ತೋಜುಜಿ.

'' ತಾರ್ಲತಗ್ಗ್‌ನ ಕಂಡೊ ಬುಳೆ ಮೂಜಿ ತೂಲ' (ತಗ್ಗಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ 3 ಬೆಳೆ) ಇಂಚಿತ್ತಿನವು ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ನೀತಿ ಸಂದೇಶೊಡು ಕೂಡ್ದಿನ ಕಬಿತೆ. ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ನಿದಾನೊಡು ರಾಗೊಡು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರೆನ ಹಿರಿಯ ಜೋಕುಲು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಕಬಿತೆಡಿತ್ತಿನ ಐನ್ ಪದೊಕುಲೆಡ್ ಕಡೆತ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಕೇಣ್ಲ ಕೇಣಡ್ ಮಾಂತ ಕೆಬಿರಡ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆ ಪಣಡ ಕೇಂಡ್‌ನ ಮಾಂತ ಬಾಯೊಂಜಿ ದೀತೆ

ತೂಲ ತೋಜಡ್ ಮಾಂತ ಕಣ್ರ್ಡ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆ ಪಣಡ ತೂಯಿನ ಮಾಂತ ಬಾಯೊಂಜಿ ದೀತೆ.

'ಕೊರ್ತೆ' ಈ ಶಬ್ದದ ಅಂತ್ಯ ರಡ್ಡ್ ಉಚ್ಚಾರೊಡು ಕೂಡ್ದುಂಡು. ಈ ರೀತಿದ ಉಚ್ಚಾರ ತುಳು ಬಾಸೆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ . ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಡ್‌ಲಾ ಈ ರಡ್ಡ್ ಉಚ್ಚಾರ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತ್‌ಂಡ್ ('ಅಂಚನೇ ದೀತೆ')

ಆಯೆ (ದೇವೆರ್) ಕೆಬಿ ರಡ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆ (Third Person) ಯಾನ್(ದೇವೆರ್) ಕೆಬಿ ರಡ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆ(First Person)

ಗುರುಕುಲಾಯಿನ ಪಂಜಿರ್‌ನಂಚ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಕಬಿತೆ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನೆಡ್ಡ್ ದುಂಬು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ, ರಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮತ ಬಗ್ಗೆ ಕಬಿತೆದ ತರೆಬರವುದ ಬಗ್ಗೆ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಕಾಲ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಐಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕನೆ ಕಬಿತೆದ ರೂಪುರೇಷೆ ತೆತ್ತಿ ಒಡೆತ್‌ದ್ ಪಿದಯಿ ಬರು. ಈ ಕಬಿತೆದ ತರೆಬರವುಲಾ ಪಾಕ ದಿನೊತ ಚಿಂತನೆಡ್ಡ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತಿನ 'ಅಕ್ಕರ್ವೊ'. ನನ ದುಂಬುದ ಕಬಿತೆ ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ್ ತೂಯಿನ ಕಬಿತೆಡ್ಡ್‌ಲಾ ಎಲ್ಲ್ಯ ಕಬಿತೆ. ಕಬಿತೆಡ್ ವಿಷಯದ ವಿಶೇಷತೆ ಇಜ್ಜಂಡಲಾ ಬಂಧ ನಾವೀನ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಬೇತೆ ಕಬಿತೆಡ್ದ್ ತೀರಾ ಬೇತೆಯಾಯಿನವು.

ಮೂಜಂಜವೊವು ಪನ್ನಗ

ಮೂಜಂಜವೊವು ಪನ್ನಗ ॥ ಕೈಕಂಜಿ ಕಿದೆಕ್ ಬನ್ನಗ ॥
ಕಾರಿಗ್ ಪಕ್ಕಿ ಪೋನಗ ॥ ಕೊರಿಡ್ಡ್ ಕುಪುಳು ಬನ್ನಗ ॥
ಪೂಕುಳು ಮೂಡೊ ಪಾಡ್ನಗ ॥ ಜೋಕುಳೆ ಸಾಲೆ ಬುಡ್ನಗ ॥
ಮಟೊತ್ತ ಸಂಕೋ ಕೇನ್ನಗ ॥ ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಗಂಟೆ ಆಡ್ನಗ ॥
ಪಳ್ಳಿದ ಬಾಂಗ್ ಕೇನ್ನಗ ॥ ಕುಲೆಕುಳೆ ದೊಂಬು ದೆಂಗ್ನಗ ॥
ಇರ್‌ಳಕ್ಕೆ ಎದ್ರ್ ಬನ್ನಗ ॥ ಪಗೆಲಣ್ಣೆ ಪಿರ ಪೋನಗ ॥

ಈ ಆಜಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಅಪೂರ್ಣವಾಯಿನ ಸುರುತ ಸಾಲ್‌ಗ್ (ಮೂಜಂಜ ಒವು ಪನ್ನಗ) ಉತ್ತರ ರೂಪೊಡು ಬಾಕಿದ ಸಾಲುಲು ಉಲ್ಲ. 'ಪೂಕುಳು ಮೂಡೊ ಪಾಡ್ನಗ' (ಪುಷ್ಪೊಲು ಬಾಡ್‌ದ್ ಬಗ್ಗ್ ನಗ) ಪನ್ಪಿನವು ತುಳುತ ನುಡಿಕಟ್ಟ್. ಬಯ್ಯದ ದೊಂಬುಗು 'ಕುಲೆಕುಳೆ ದೊಂಬು' ಪನ್ಪಿನವು ಪರನಂಬಿಕೆ.

ವಿಷ್ಣು ದೇಬೆರೆಗ್
(ನಿಂದೆ - ತುತಿ)

ಪುಷ್ಪೊಲು ನಿಕ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿನ್ನಕ್‌ಲೆಗ್ - ಬುಡೆದಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮನ್ಮಥನ ಪೂಬಾಣ, ನಾಭಿಕಮಲ, ಪುಷ್ಪದ ಪಾದರೇಖೆ ಇಂದು ಪೂರಾ ಪುಷ್ಪಮಯ ಆದ್‌ಲಾ ಪಾರಿಜಾತ ಕಂಡಿನ ನಿಂದೆಗ್ ಒಳಗಾಯಿನ ವಿಷ್ಣುನ ತುತಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂದೆಲಾ ಆಯಗೇ ಸಲ್ಲುನವು.

ಈ ಕಬಿತೆನ್ 'ಪೊರ್ಲ‌ಕಂಟ್' ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸೇರಾಯಿನ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ

ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು 1.4.1935ತ ಇಂಡಿಯಾ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆನ್ (PROVINCIAL AUTONOMY) ಪಡೆದ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯೊಡು ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ ಮೆರೆನ ನೇತೃತ್ವೊಡು (1937) ಸರಕಾರದ ರಚನೆ ಆಂಡ್. ಗಾಂಧಿಯೆರೆನ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ (CONSTRUCTIVE PROGRAMME) ಸರಕಾರ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ್ ಮದ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ, ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಬಾಗವಾಯಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಮೂಲ್ಕಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪೂಂಜೆರೆನ ಮುಂದಾಳುತನೊಟು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭ ಆನಗ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಪೂಂಜೆರೆನ ಕೈತಿರ್ತ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರಕೆರೆಡ್ ಒರಿ ಆದ್ (ಶ್ರೀ ಕೊಳಂಬೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗೌಡೆರ್, ಶ್ರೀ ಕುತ್ತ್ಯಾರು ನಂದಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಮೊಕುಲು ಮಾತಾ ಪ್ರಚಾರಕೆರಾದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆಂಪು) ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ - ಪ್ರಚಾರ ಮೆರವಣಿಗೆಡ್ ವೃಂದಗಾನವಾದ್ ಪದ ಪನಿಯೆರೆ ಆಪಿನ - ಪದೊಕುಲೆನ ಮುಖಾಂತರ, ಭಾಷಣದ ಮೂಲಕ ಗಾಂಧಿಯೆರೆನ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕುಲೆನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನ ಜತೆಟ್ ಜನಜಾಗೃತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂದೇಶೊನುಲಾ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಈ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ ಪರಿಣಾಮವಾದ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಂದೋಳನದೊಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ತುಳು ಕವನೊಲು ಜಿಲ್ಲೆದ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಡ್ ಜನೊಕುಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ನಲಿಪೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡ್ದ ಪಿರಿಯೆರ್ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರೆನ ಪದೊತ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ರಾಗೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೂಪಾಯೆರೆ ಉಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಬಿತೆಲೆನ ಎಲ್ಲ್ಯ 'ಕವನ ಸಂಕಲನ'ನೇ 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ'.

ಸುರುತ ಕಬಿತೆ 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ', ಈ ಕಬಿತೆ ಮೆರವಣಿಗೆಡ್ ಪನಿಯೆರೆ ಅನುಕೂಲ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ, ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪಜ್ಜೆಲಾ ಪದೊಕು ತಾಳ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ರಚನೆ ಆತ್ಂಡ್. ತಿಳಿಯಾಯಿನ ತುಳು ಶಬ್ದ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಕೇನುನಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಬಾರಿ ಬೇಗ ಒಯ್ತೊನುನ ಶಕ್ತಿ ಈ ಕಬಿತೆಗುಂಡು.

ಈ ಕಬಿತೆದ ಪಲ್ಲವಿನ್ ಓದುದು ತೂಲೆ

ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ ! ।ಓ।
ಅಕಲ್ ತಪ್ಪಡೆ ! ।।ಪಲ್ಲ।।

"ಅಮಲ್ ವಸ್ತ್‌ಲೆನ ಸೇವನೆ ಮಲ್ಪಡೆ" ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತುಳುಟು ಚುಟುಕಾಯಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟ್ 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ!' ಹಿಂದಿ ಬಾಷೆಡ್ 'ಸಿಗರೇಟ್ ಒಯ್ಪುನೆಕ್' 'ಸಿಗರೇಟ್ ಪೀನಾ' ಪಂಡ್ಂಡ 'ಸಿಗರೇಟ್ ಪರ್ಪಿನಿ' ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಯೋಗ. ಈ ತುಳು ನುಡಿಕಟ್ಟ್ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನವು. 'ಅಕಲ್ ತಪ್ಪಡೆ' ಪನ್ಪಿನವುಲಾ ತುಳುತ ಪೊರ್ಲುದ ಒಂಜಿ ನುಡಿಕಟ್ಟ್. ಬುದ್ಧಿ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಮೆದುಳು ಶಕ್ತಿ ನೆಕ್ಕ್ ಪೂರಾ ತುಳುತ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದ 'ಅಕಲ್'.

ಈ ಕಬಿತೆ ಸುಲಭ ಆಯಿನ ದ್ವಿಪದಿಡ್ ಉಂಡು. ಪ್ರತಿ ದ್ವಿಪದಿದ ಅಂತ್ಯೊಡು ಮೆರವಣಿಗೆಡಿತ್ತಿನ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒಂಜೇ ಕಂಠೊಡು 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ ।ಓ। ಅಕಲ್ ತಪ್ಪಡೆ' ಪನ್ಪಿನ ಪಲ್ಲವಿನ್ ಪನ್ಪೆರ್

ಅಣ್ಣನಕುಲೆ ! ಮಾಮಣ್ಣನಕುಲೆ ! ।।ಅಮಲ್।।
ಮನಸ್‌ಗಾಯಸೋ - ! ಅವು ವಿಸತ್ ಪಾಯಸೊ ।।ಅಮಲ್।।
ಉಸುಲುಗುಬ್ಬೆಸೋ - ! ಅವು ಅಯೆನ ಅಬ್ಬೆಸೊ ।।ಅಮಲ್।।

XX XX XX

ದಿಕ್ಕರಿಪಡೆ ।ಪ। ಮ ದಕ್ಕರಿಪಡೆ ।।ಅಮಲ್।।
ಸೀದ ಸೀತಲಿ - ! ನವು ತಿನ್ಪಿ ಚಿತ್ತೆಲಿ ।।ಅಮಲ್।।

ನೆಟ್ಟ್ ಬರ್ಪಿನ 'ದಿಕ್ಕರಿಪಡೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಮದಕ್ಕರಿಪಡೆ' ಅಂಚೆನೇ ಕಡೆತ ನಾಲ್ ಚರಣೊಳೆನ್ ತೂಂಡ ಸರಿಯಾಯಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ನಾಡ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ಜಾಣ್ಮೆ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರೆನವು.

ಅಮಲ್ ಬೂತೊಗೆ

ನನ ಒಂಜಿ ಪ್ರಚಾರ ಕಬಿತೆ - ಮದ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧ 'ಈ ವಿಷಯೊಡು ಬರೆತಿನವು. ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರದ ರೂಪೊಡು ಬರೆತಿನ, 'ಬೇಂಡ್' ಸಂಗೀತೊಗು ಸರಿಯಾಯಿನ ಗಟ್ಟಿ

ಬಂಧ. ಮೆರವಣಿಗೆದ ಅರ್ದದಾತ್ ಜನ ಒಟ್ಟುಗು ಪ್ರಶ್ನೆದ ದ್ವಿಪದಿನ್ ಪಂಡೆರ್ದ ಒರಿನ ಅರ್ಧ ಜನೊಕುಲು ಉತ್ತರ ರೂಪದ ದ್ವಿಪದಿನ್ ಪಂಡೊಂದು ಸಾಗುವೆರ್

ಕಳು ಜುಗಾರಿ ಕಳವುಲೆಗ್ ಈಟ್ ಏರ್‌ಗೆ?
ಕಳಿ ಬಿರಾಂಡಿ ಗಂಗಸರೋ ಅಮಲ್ ಬೂತೊಗೆ
ಪರ್‌ನಗೊಂಜಿ ಬಿರಿನಗೊಂಜಿ ಪಣ್ಬುನೇರೆಗೆ?
ಕಲ್ತೆ ಬಯ್ಯ ಗಡಂಗ್‌ಡುಪ್ಪಿ ಅಮಲ್ ಬೂತೊಗೆ
ಮುಂಡಸ್‌ಡ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಲೆಗ್ ಪಾಡ್‌ನೇರ್‌ಗೆ?
ದೊಂಡೆಡಿತ್ತಿ ಮಂಡೆಡಿತ್ತಿ ಅಮಲ್ ಬೂತೊಗೆ
ಗುತ್ತುಡುದು ಗುತ್ತಿಗೆಗ್ ಗಿಡೆತ್‌ನೇರ್‌ಗೆ?
ಒತ್ತಯೊದ ಗುತ್ತಯೊದ ಅಮಲ್ ಬೂತೊಗೆ
ಮಂತ್‌ರೊನು ತಂತ್‌ರೊನು ಮರತ್‌ನೇರ್‌ಗೆ?
ಅಮ್ಮಣೂರೆಗೆಂದ್ ಪರ್‌ನ ಅಮಲ್ ಬೂತೊಗೆ

ಮುಲ್ಪ ಬರ್ಪಿನ 'ಏರ್‌ಗೆ'? 'ಬೂತೊಗೆ' ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಆದುಪ್ಪೊಡು, 'ಏರಾದುಪ್ಪೊಡು' ಪನ್ಪಿನೆಡ್ದ್‌ಲಾ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥೊಡು ತುಳುಟು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನವು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಈ ಕಬಿತೆ ಧೃಡ ಮಲ್ಪುಂಡು. 'ಮುಂಡಸ್‌ಡ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಲೆಗ್, ! 'ಗುತ್ತುಡುದು ಗುತ್ತಿಗೆಗ್' 'ಪರ್‌ನಗೊಂಜಿ ಬಿರಿನಗೊಂಜಿ' 'ಕಲ್ತೆ ಬಯ್ಯ' ಉಂದು ತುಳುಬಾಸೆದ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟುಲು. 'ಬಿರಿನಗ' ಪನ್ಪಿನವು ಭೂತ ನಲಿಕೆಡ್ ಭೂತದ ಆವೇಶ ಮಾತಾ ಮಾಯ ಆದ್ ಭೂತದ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ತನ್ನ ಮೆಯಿಟ್ ಒಸಯೊ ಆಯಿನ ಭೂತೊಡ್ದು ಬುಡುಗಡೆ ಆದ್ ಪಿರ ದುಂಬುದಲೆಕ್ಕನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ನರಮಾನಿ ಆಪಿನೆಕ್ 'ಬಿರಿನಗ' ಪನ್ಪಿನ ಪದೊ ತುಳು ಭಾಸೆದ ಪ್ರಯೋಗೊಡು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನವು. ಕಡೆಕ್ 'ಅಮ್ಮಣೂರು' ದೈವದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಪರ್ಪಿನ 'ಗಂಗಸರ' ನಮಡುಪ್ಪುನ ದೈವಾಂಶೋನು ನಾಶ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನಡೆಗ್ ಕಬಿತೆ ಅಂತ್ಯ ಆಪುಂಡು.

ದಾಯೆಗಪ್ಪ ಒಯ್ತ್‌ರ್‌ಯೆ ಇಂಚಿ ಸಿಕ್‌ರೇಟ್

ಉಂದು ಜವನೆರೆನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ದೀದ್ ಬರೆತಿನ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆ. 'ಮೂಂಕು ಮೂರುಂಡು' 'ಕೆಬಿತ ಪೂ ಉಡೆಪುಂಡು' 'ಕಪಲೋ ಕಾಯುಂಡು' 'ಅಬರು - ಅವ್ರುಸೊ' 'ಚರ್ಬಿ ಜಾರ್‌ಂಡ್' 'ತಿಗಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಕೂಂಜಿ ಆಂಡ್' ಕೆಪ್ಪಟೆ - ಅಡೆಸ್‌ಂಡ್' 'ನುಸುಲು' 'ಚಯನೊ' 'ವಯೊನೊ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಲು ಪದೊಕುಲೆನ ಉಪಯೋಗ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದವು.

ಕಣ್ಣ್ ಕಂತುಂಡೆಂಕ್ ಮೂಂಕು ।
ಮೂರುಡೋಪುಂಡು ॥
ದಿನ್ನೊದಿಂಜ ದೀಡಿಲೆಕ್ಕೊ ।
ತರೆಕ್ ಆಪುಂಡು ॥

ಕೆಬಿತ ಪೂವುಡೆಪ್ಪುಂಡೆನ್ನ ।
ಕಪಲೊ ಕಾಯುಂಡು ॥
ಅಬುರು ಅವುಸೊ ಬವುಸೊ ಪೋಂಡು ।
ಪುಗೆರೆ ಮೇಯಿಂಡ್

ಬಿಮ್ಮೊ ಉಣ್ಗ್‌ದಾಂಡ್ ಕಪ್ಪು ।
ಕೆಪ್ಪಟೆ ಡೆಸ್‌ಂಡ್ ॥
ಚೆರ್ಮೊಡಾಂಡ್ ನೆರಿ; ಜರಿಂಡ್ ।
ಚರ್ಬಿ ಜಾರ್‌ಂಡ್ ॥

ಒಯನ್ ಬೊಡೊ ಅಯಿನ್ ದೆತೊನಿ
ದಕ್‌ಡಿ ಸಿಕ್‌ರೆಟ್
ಚಯೊನು ಮಳ್ಪಿ ವಯನೊ ಆಯಿತ !
ಉಪ್ಪಿ ಜೋಕೆಡ್ !!

ಬಂಗಿನ್ ಪನಿತ್‌ಲ ತಿಂದ್‌ರಡೆ

ನನೊಂಜಿ ಅಮಲ್ ವಸ್ತ್ 'ಬಂಗಿ'. ಉಂದ್ ಪಿದಯಿದ ಊರುಡ್ದು ಬರ್ಪಿನ ವಸ್ತ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ 'ಅಮಲವು ಉಪ್ಪಡ್ ಬಂದರೊಡೆ' ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಪನ್‌ತೆರ್

ಬಂಗಿನ್ ಪನಿತ್‌ಲ ತಿಂದ್‌ರಡೆ !
ಅಮಲವು ಉಪ್ಪಡ್ ಬಂದರೊಡೆ ॥
ಜಾತಿನ್ ನೀತಿನ್ ಸೆಟ್ಟವುಂಡು ।
ಮಡಿ ಮಡಿ ಮೈಲೆನ್ ಮರಪವುಂಡು॥

XX XX XX

ಬಂಗಿನ್ ಒಯಿತ್‌ಂಡ ನೆಂಪುದ್ದಿ ।
ಪದೆಪುಗು ಪನಿತ್‌ಲ ತಂಪುದ್ದಿ ॥
XX XX XX

ಎಕಡ್‌ದ ಇತ್ತೆಗ್ ಉಂತುದ್ದಿ ।
ಪೋಡಿಗ್ ಬಂಗಿ ಅಪ್ಪೆSಲ್ಲ್ ॥
ಬಂಗಿನ್ ಬಯಕುನೆ ಬಜಿ ಚಲ್ಲ್ ॥

ಬಂಗಿದ ಬಾಯಿಗ್ ಬಾಸೆSದ್ದಿ ।
ಬಂಗಿದ ಕೈಟ್ ಕಾಸಿದ್ದಿ ॥
ಬಂಗಿನ್ ಒಯಿತ್‌ನ ನನಯಾವು ।
ಬಂಗರ್ ಇತ್ತ್‌ನ ಮಜಿಯಾವು ॥

'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ' ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಡ್ ಕಡೆತ ಕಬಿತೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಡೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿನ ಕಬಿತೆ. 'ಮದ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧ'ದ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಟು ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕುಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಯಿನ ಕಬಿತೆ. ಇತ್ತೆಲಾ ಪ್ರಾಯದಕುಲು 'ನರ್ಕಾಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್,' ''ಪಂಡ್‌ದ್ ಏರಾಂಡಲಾ ಪಂಡ್‌ಂಡ ''ಪರಡೆ ಕಲಿ ಗಂಗಸರೊ'' ತ್ತಾರತ್ತೊ?'' ಪನ್ಪೆರ್

ಗಂಗಸರೊ ಗಂಗಸರೊ
ಪರಡೆ ಕಲಿ ಗಂಗಸರೊ

'ಮದ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ' ಪ್ರಚಾರೊಗು ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರೆಪಾಯಿನ ಕಬಿತೆ ದಂಚ ತೋಜಿನವು. ''ಗಂಗಸರೊ ಗಂಗಸರೊ, ಪರಡೆ ಕಲಿ ಗಂಗಸರೊ'. 'ಗಂಗಸರೊ' ಪನ್ಪಿನ ಪದೊತ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಎಂಚಲಾ ಉಪ್ಪಡ್, ಆಂಡ ಕಲಿ-ಗಂಗಸರೊ' ಪೂರಾ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಗೊತ್ತು. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ತಾರಿಡ್ದ್ 'ಕಲಿ' ಗೋಂಕುಡ್ಸು, 'ಗಂಗಸರೊ' ಭಟ್ಟಿ ಜಪ್ಪಾದ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಗೋವಾಡ್ ನೆಕ್ಕ್ 'ಫೇನಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ತಾರಿ ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಪೋದು, ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲುದು ಮರೊಡ್ಡು 'ಕಲಿ' ಜಪ್ಪಾದ್ ಬರ್ಪಿನಾಯನೇ ಕಾತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ 'ಕುಜಲಿ' ತಾಜಾ ಕಲಿ' ಪರ್ಪಿನ ಅಬ್ಯಾಸ ಪಾಕದಕ್ಲೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಕಲಿ'ಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಅಮಲ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪೇಯ ಗಂಗಸರೊ'. ಈ ರೀತಿದ ಮದ್ಯಪಾನನೇ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕುಲೆನ ಜೀವನೊನು ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ರಡ್ದ್ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ.

ಗಂಗಸರೋ ! ಗಂಗಸರೊ !
ಪರಡೆ ಕಲಿ ! ಗಂಗಸರೊ ! ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಈ ಪದೊನು ಮೆರವಣಿಗೆಡ್ ಪೋಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಗುಂಪುಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಗುಂಪು ಪಲ್ಲವಿನ್ ಪ್ರತಿ ದ್ವಿಪದಿದ ಅಂತ್ಯೊಡು; ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗುಂಪು ದ್ವಿಪದಿದ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಸುಲಬವಾದ್ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾದ್ ತಾಳ ಬದ್ಧವಾದ್ ಪನಿಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರೆಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು.

ಗಂಗಸರೊ ಗಂಗಸರೊ
ಪರಡೆ ಕಲಿ ! ಗಂಗಸರೊ

ಕೆಬಿತ ಮುರು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರು।	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಕಿದೆತ್ತ ಎರು ಗಿರ್‌ತ್‌ಕೊರು।	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ। ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಅಟ್ಟೊದ ಬಿತ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರು।	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾರ್ ತಿಂಬು	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಚಿಪ್ಪೊ ಕೋಲೊ ಕೊರುದು ಬುಡು	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಅಬುರು ದೆಪ್ಪು! ಅಕಲ್ ತಪ್ಪು!	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ನೋಪ್‌ನೆರು! ಮಾನ್ಯಕೆರು	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಒಪ್ಪೊ ಪುಟ್ಟಿ ಒರುತೂವಂದ್	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!
ಸಾಂಕಿ ಸಮ್ಮೆಲೆ ಗುರುತು ಇದ್ದಿ।	ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥	ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಬರವು ಸರವು ಗಿಡ್ಡುರವು ! ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ನ್ಯಾಯೊದ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟ್ ದಕ್ಕು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ನೀತಿದ ಕೊಡಿ ಕೊಯಿದ್ ಬುಡು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ ! ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಸತ್ಯೊದ ಮುದೆಲ್ ಮಾರ್ದ್ ಬುಡು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಜಪೊತ ಕಣ್ಣ್ ಮೂಂಕು ದೆಪ್ಪು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ತಪಸ್‌ದ ಕೈಕಾರ್ ಕಡಪು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ। ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ರುತೊತ್ತ್ ಬಂಜಿ ಬಾಯಿನೋಪು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ತತ್ವೊದ ಜೀವೊನು ಕುದುಪು। ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ। ಗಂಗಸರೊ ॥ ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಮೂಲು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ 'ಕೆಬಿತ ಮುರು' 'ಚಿಪ್ಪೊ ಕೋಲೊ' 'ಒಪ್ಪೊ ಪುಟ್ಟಿ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಚ್ಚ ತುಳು ಶಬ್ದ ನುಡಿಕಟ್ಟುಲು ಜೀವಂತವಾಯಿನವು.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕಬಿತೆಲಾದ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ನಿರ್ಮೂಲ ಆವಂದಿನ ಮದ್ಯಪಾನ ದುರಾಭ್ಯಾಸದ ಈ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಪ್ರತಿ ತುಳುವನ ಕೆಬಿಟ್ ಗುಂಯ್‌ಗುಟ್ಟುನ ಎಚ್ಚರಿಕೆದ ಕಬಿತೆಲು ಉಂದು.

'ಪೊರ್ಲಕಂಟ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ' ಪನ್ಪಿನ ಈ ರಡ್ಡ್ ಕಿನ್ಯ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಲು ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪುಸ್ತಕ ಆದ್ ವಿಟ್ಲೊಡ್ದು ಸುರುಕು ಪ್ರಕಟವಾಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬು ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕನೆ 'ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ರಡ್ಡೆನ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ತುಳು ನಾಡ್, ತುಳು ಜನೊಕುಲು ಇತ್ತಿನೆಂಗೆ ಈ ರಡ್ಡ್ ಕವನ ಗೊಂಚಿಲ್ ಎಲ್ಲ್ಯವಾಂಡಲಾ ಮಲ್ಲ ಆದ್ ಮೆರೆವಡ್.

ಶ್ರೀ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ತುಳು ಸೇವೆ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಮಾತ್ರ ಮಿಾಸಲಾಯಿನವತ್ತ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಯಿನ 'ಕಂಬಳ' 'ಯಕ್ಷಗಾನ' ನೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆದ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಹಳ್ಳಿಲೆನ ಪುದರುಲು, ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದುಲಾ ಅಸ್ತಿತ್ವೊಡುಪ್ಪುನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಗಡಿತ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯೊನು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗ್‌ದ ಎದುರು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಧಾರ ಸಹಿತ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಕೊರ್ತಿನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ, ತುಳು ಶಬ್ದದ ಮೂಲ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲ ನೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನನೇ ಆಯಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಬರೆದ್ ದಾಕಲೆ ಮಲ್ದೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿವರೊನು ದುಂಬು ಕೊರೊಂದುಲ್ಲ.

೨ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ತನ್ನವೇ ಆಯಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊರಿನ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು, ಒಪ್ಪಿಸಾಯಿನ ಕಾಣಿಕೆ ಪಿಂಗಾರ ಪೂತ ಒಂಜಿ ಎಸಲ್ ಲೆಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ದೇವಿನ ಕಿರೀಟದ ಇಡೆಟ್ ತೋಜಿ ಬರಂದೆ ಬಾಡ್ದ್ ಪೋಂಡು. ಮದ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನದ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಮುಳಿಯ, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು, ಸೇಡಿಯಾಪು, ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ನಮ್ಮ ಕಡಲ್ದ ಬರಿತ ಕಾವ್ಯ ಕಂಬೊಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಆ ಕಂಬೊಲೆ ಮುದೆಲ್ದ ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣಾದ್ ಕರಗ್‌ದ್ ಪೋತೆರ್. ''ಅಯ್ಯಯ್ಯಾ ಎಂಚ ಪೊರ್ಲಾ‌ಂಡ್‌ಂದ್' ತುಳುವೆರ್ 'ರಯ್ಯ ಮಿಂಚಿದಿ ಯೆನೆ' ತೆಲುಗ, ಮೈ ಉಬ್ಬೆರ್ದ್ ಕೇನುನ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆತಿಜೆರ್. ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಕಡಲ ಕರೆತ ಊರುದ ತುಳು -ಕನ್ನಡಿಗೆರ್, ರಡ್‌ರಡ್ದ್ ಸರ್ತಿ ಬೇಯ್ಯಾಯಿನ ಅರಿತ ನುಪ್ಪುದ ಒಂಜಿ ಪರೆಲಾದ ಉಣ್ಪಾದ್ ಕಣ್ಮದೆ ಆಯೆರ್.

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆದಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಮೆಕ್ಲಿಲನ್ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕಾವಳಿದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿದ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಡು ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆತಿನ ಸುದೀರ್ಘ ಕಬಿತೆ 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ'ದ ತಿರ್ಲಾದಿತ್ತಿನ ನಡುಭಾಗ ಪ್ರಕಟವಾತ್‌ಂಡ್. ಬಡಕ ಬೈಲ್ ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯರೆನ 'ಗಾಡಿ ಎತ್ತಿನ ಗೋಳು' ಶ್ರೀ ಪಂಜೆದಾರೆನ 'ಹಾವಿನ ಹಾಡು' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಬಿತೆಲೂ ಆ ಪುಸ್ತಕಾವಳಿಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಈ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕೊಡು ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ'ದ ಭಾಗ ''ಬಿಳಿಯ ಮಚ್ಚೆಯ ಬಾಲದಲಿ ಬಲಸುಳಿಯು ಸುತ್ತಿದ ಭುಜದಲಿ...'' ಪನ್ಪಿನ ವರ್ಣನೆಡ್ದ್ ಸುರು ಆಪುಂಡು.

ಮೂಲು ಬರ್ಪಿನ 'ಮಂಜಟ್ಟ್' ಶಬ್ದದ ಬಗ್ಗೆ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ:

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡೆರ್ I.A.S. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ಧರ್ಮಕರ್ಮ ಸಂಯೋಗ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ ನಾಗೇಗೌಡೆರ್‌ಲಾ ಆತ್ಮೀಯರಾಯೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸ್ಥಳನಾಮ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರೆಗುಪ್ಪುನ ತನ್ನವೇ ಆಯಿನ ನಿಶ್ಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯ ಆಸಕ್ತಿನ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾದ್ ಲಕ್ಯಾಂಡ್. (ಕೆರಳಿಸಿತು ಶಬ್ದ) ಅಚ್ಚ ದ್ರಾವಿಡ ಪದ 'ನೀರ್' ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ 'ಆರ್' ಪದೊ ನೀರ್‌ದಾಶ್ರಯದ 'ಮೊಗೇರ್', 'ಮಿತ್ತಮೊಗೇರ್', 'ತಿರ್ತಮೊಗೇರ್', 'ಬಾಯಾರ್', 'ಕೈಯ್ಯಾರ್', 'ಉಬಾರ್' - ಇಂಚ ಚರ್ಚೆಮಲ್ತಿನ ವಿಷಯೊಳೆಡ್ದಾತ್ರ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ದಿನ್ ಗೌಡೆರ್ ಮೆಚ್ಚುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೂಲ ತುಳುಬಾಸೆ ಮಿತ್ತ್‌ದ ವರ್ಗದ ಸಮಾಜದಕ್ಲೆಡ ಬದಲಾವಣೆ ಆದ್ ಎರಡ್ (ಎರಡು) 'ಬೋತ್ರಿ' (ಬೊಡ್ಚಿ) ಅಶನೊಂಕು (ಅನ್ನ-ಊಟಕ್ಕೆ) ತ್ರಿಶೆಂಕ್ (ಅಸರ್‌ಗೆ - ಬಾಯಾರಿಕೆಗೆ) ಆಯಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಕಂದಾವರ ಎಂಚ 'ಸ್ಕಂದಾವರ' ಆಂಡ್. ಒಡಿಪು - ಉಡುಪ - ಉಡುಪಿ, ಬೆದ್‌ರ - ಬಿದಿರೆ - ಇಂಚ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತು ಅಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ ಕತೆಟ್ 'ಮಂಜಟ್ಟ್' ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದೊಗುಲಾ ಸರಿಯಾಯಿನ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಶ್ರೀ ನಾಗೇಗೌಡೆರ್ ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಡು ಕೂಡಿನ ಪೊರ್ಲುದ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ 'ನವಭಾರತ' ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಮುಲ್ತ ಮರಕಾಲ್ದಿ ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಬಳಕುನ ನಡಕೆ, ಬಡನಡುತ ವರ್ಣನೆ ಸೇರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕದ ನವಭಾರತೊಡು ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ತೆಕ್ಕುಂಜ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೆರೆನ 'ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು' ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನ ಶ್ರೀ ನಾಗೇಗೌಡೆರೆನ ಕವನೊಗು ಟೀಕಾಸ್ತ್ರವಾದ್ ಪ್ರಕಟವಾದ್ ಮೊಕುಲು ಇರ್ವೆರೆನ ನಡುತ ವಿರಸೊಗು ಕಾರಣವಾಂಡ್. ಶ್ರೀ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪೊಳಲಿ, ಮೇರ್ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿನ ಒಂಜಿ ಲೇಖನೊಡು ('ಮರೆಯಲಾರದ ಮಹನೀಯರು' ಪುಸ್ತಕೊಡು ಪ್ರಕಟವಾತ್‌ಂಡ್) ''ಇರ್ವೆರ್ಡ್‌ಲಾ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಮೋಕೆ. ಅಕ್ಲೆನ್ ಇರ್ವೆರೆನ್ಲಾ ..... ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಗ್ ಚೌಳಿನೀರ್ ಬಿರಾವುನ ಆಸೆಡ್ ಆರ್ ಪಡಿನ ಶ್ರಮ ಒಂತೆ ದಾಲತ್ತ್. ಆ ಕೆಲಸೊಡು ಜಯತಿಕ್ಕ್‌ಜಿಂಡಲಾ ಅರೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಕಳಕಳಿನ್ ತೆರಿಯಿನ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಮೆರೆನ್ ಆಪ್ತೆರಾದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ನಡಪಾವೊಂದು ಬೈದಿನವು ಮೆರೆನ ಸ್ನೇಹಶೀಲತೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಜಯ'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರೆತೆರ್.

ದಿ। ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ರಡ್ಡನೆ ಮಗೆ ನರ್ಕಳ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ''ಶಿಕ್ಷಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ''ನ್ ಪಡೆದ್ (1989) ಬೆಂಗಳೂರ್ದ ಹೆಬ್ಬಾಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದುಪ್ಪುನಗ ಶ್ರೀ ನಾಗೇಗೌಡೆರೆನ್ ''ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣೆ'' ನೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು

ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಕೆರೆನ ಕಮ್ಮಟೊಡು ಜಾನಪದ ಗೀತೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆ, ಜಾನಪದ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷತೆದೊಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಷಣ ಮಲ್ಪೆರೆ ಗೌರವೊಡು ಲೆಪ್ಪಾಯಿನ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಶ್ರೀ ನಾಗೇಗೌಡೆರೆನ ಮಿತ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆನ ಅಮ್ಮೆರಾಯಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ನಡುತ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮಗ್‌ರ್‌ಮುಟ್ಟುದು ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆಡ 'ಮಂಜಟ್ಟಿ' ಪದೊತ ಅರ್ಥ ಇರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡೇ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡ್ದ್ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆನ್ ತಬ್ಬಿಬ್ಬು ಮಲ್ತೆರ್.

(ವಿಷಯ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಯಿನೆಕ್ ಮಾಪು ಉಪ್ಪಡ್)

ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ

ಕೊಳನಾಡ್‌ದ ಮಂಜಣ್ಣಾಳ್ವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಂಬಳ, ಕಂಬಳದ ಗಿಡ್ದೆರುಗು ಬೋಡಾದ್ ದೂರದ ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯಾಣ, ಗಿಡ್ದೆರುತ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಖರೀದಿ, ಗಿಡ್ದೆರು ಸಾಂಕಣಿ, ಕಂಬಳ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿವರೊಲೆಡ್ದ್ ಕೂಡ್ದಿನ 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ' "ತುಳುಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂರಿಡ್ದ್ "ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಸರಿ"ಟ್ ಪ್ರಕಟವಾದ್, ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಂಡ್" (ಅ. ಬಾ. ಪೊಳಲಿ). 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ' ಉಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಕಾಣಿಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯದಾಂತೆ ಪನೊಲಿ.

ಪತ್ತ್‌ಗುತ್ತುದ ಮಂಜಣ್ಣಾಳ್ವೆರೆ ಬೂಡುದ ವರ್ಣನೆಡ್ದ್ ಕಬಿತೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಪುಂಡು

ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಹಾಗೆ ಎದೆಗಾ।
'ಯೆದಿಗೆ' ಜೇನಿನ ಮುರೆಲಿವೋಲ್॥
ಚದರ ಚೌಕಕೆ ತೌಳವದ ಮ।
ಧ್ಯದಲಿ ಕೊಳನಾಡೊಪ್ಪಿತು॥

ಆಳುವರ ಹೊರತಾಗಿ ಇಳಿಯದು
ಓಲಸಾರಿಯು ಭೂತದ॥
ಡೋಲು ಹಂದಮು ಗುಡಿ ಗಿಡಿಯ ದೇ।
ವಾಲಯದ ಬಲಿ ಹೊರಡದು॥

ಆಳ್ವೆರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತಿನ 'ಕಾಳ'ಗ್ ಜತೆಗಾದ್ 'ಬೊಳ್ಳ'ನ್ ನಾಡೊಂದು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದ ಕುಳಕುಂದ ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯಾಣ

ಕಲ್ಲ ಬಸವಗೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದರು ।
ಕಲ್ಲೆಗ ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರು ॥

ಸುಳ್ಳ ಮಾರ್ಗವ ಬಿಟ್ಟರು, ಬಿದಿ ।
ರ್ಥಳ್ಳ ದಾಟಿದರಾಳ್ವರು ॥
ಕಾಣಿಯೂರಿನ ಮಠವ ಕಳೆದರು ।
ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೈವರ್ತಿಸಿ ॥
ಕಾಣಿಸಲು ಕೈಕಂಬ ನೆತ್ತಿ ಕ ।
ಲ್ಲೆಣ್ಮೂರನ್ನಿಳಿದರು ॥
ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಭೋಗಾಯನಕೆರೆ ।
ಮೌನಕೆ ಹೊಳೆ ಏಣಿಕಲ್ ॥
ಆನೆಬಾಗಿಲೊಳಾಗಿ ದೇವ ।
ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕೆ ॥

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದೇವೆರೆ ದರ್ಶನ ಪಡೆದ್ ಕುಳಕುಂದ ಜಾನುವಾರುಲೆನ ದರ್ಶನ

ಕಂದಿ, ಕರು, ಕಡಸೆತ್ತು, ಹೋರಿಗ
ಳಿಂದ ಗೋಕುಲ ವಿವಿಧದಿ
ನಂದ ಗೋಕುಲವೆಂದೆ 'ಆ' ಕುಲ
ಗುಂದ' ಜನಮನಕಾಯಿತು.

ಮಹಿಷ ಮರ್ದಿನಿ ಶಾಂತಿ ಕಳೆದುರೆ ಮಹಿಷ ವರ್ದಿಸಿಯಾದಳು ಇಲ್ಲಿ

ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸುವ ಬಗ್ಗಿ ನೋಳ್ಪವಿ
ಡಾಯಿಯಿಂ ಲಡಾಯಿಯಿಂ

XX XX XX

ಬಂದು ಹತ್ತಿರ ನೋಡಿ ಎತ್ತರ
ಒಂದು ಕೈಯಲಿ ಸೊಂಟದ ॥
ನಿಂದು ಗೇಣನು ಹಾಕುವಾ ಜನ
ರಿಂದಲೇ ಮಜಲೊಪ್ಪಿತು ॥

''ಗೊರಸು ನೋಡುತ, ಶಿರಸು ನೋಡುತ .... ನೋಟಕಿದ್ದರೆ ಓಟಕ್ಕಿಲ್ಲ ...''. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಆಳ್ವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತೊಂದು ಕೋಣನ ಮರಿ

ಬಿಳಿಯ ಮಚ್ಚೆಯ ಬಾಲದಲಿ ಬಲ ।
ಸುಳಿಯು ಸುತ್ತಿದ ಭುಜದಲಿ ॥

ಹೊಳೆವದಲೆ ಎಳನೀರುಗಂಗಳ ।
ಚೆಲುವ ಚೆಂದುಟಿಯಿಂದಲಿ ॥

ಮರಿತಿಮಿಂಗಿಲದಂತೆ ಮೀಂಗಳ ।
ನೆರವಿನಲಿ ಮಹಿಷಂಗಳ ॥
ಮರಿ ವಿರಾಜಿಸಿತಿರುಳ ತಿಂಗಳ
ತೆರದಿ ತಾರಕಿ ನಡುವಿನ

''ಹಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲನೆ ತುಟಿಯ ಹಲ್ಲನೆ ಒಡೆದು ನೋಡುವ ಮುಂಚೆಯೆ ಹಿಡಿದ ಬಳ್ಳಿಯ'' ಆಳ್ವೆರೆನ್ ತೂಯಿನ ಗೌಡೆ ತನ್ನ ಬಾರಿ ಮೋಕೆದ ಈ ಎರುತ ಕಂಜಿನ್ ಮಾರೆರೆ ಒಪ್ಪುಜೆ. ಅಪಗ

ಕೊಡದ ಮರಿಯನು ತಂದುದೇತಕೆ ।
ಹಿಡಿದ ಮೇಲಿದ ಬಿಡುವೆವೇ ॥

ಗೌಡನ ಕಣ್ಣಾಯಿನ 'ಹಲ್ಲು ಇಕ್ಕದ ವರುಷ ಮಿಕ್ಕದ, ಇಂದಿಗೂ ಮೊಲೆ ಮೆಲ್ಲುವ, ಕಂಡರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವ, ಹಿಟ್ಟು ಬೊಳ್ಳನೆ ಗೌಡಗೆ' ? ಆಂತ ಪಾತೆರೊಡು ಸೋಪಾಯಿನ ಆಳ್ವೆರ್

ಹಡೆದ ಮಗಳಲಿ ಮಮತೆ ಇಲ್ಲವೇ ।
ಕೊಡನೆ ತಂದೆಯು ಗಂಡಗೆ ॥
ಕೊಡುವ ಕೈಯದು, ಕೊಂಬ ಕೈಯಿದು ।
ನಡೆಯಲೀ ನಂಟಸ್ತಿಕೆ ॥

ಉರ್ಕುದು ಬರ್ಪಿನ ದುಃಖೊಡು ಒಪ್ಪಿನ ಗೌಡೆ

ಹಡೆದ ಮಗಳನು ಹಣಕೆ ಮಾರುವ ।
ಬಡವ ಬಾಕುಡನಾದೆನೆ ॥
ಕೊಡು ಮನಸ್ಸಿಗೆ .... ಹೇಳಿ ಇಪ್ಪನೆ ।
ಹಿಡಿದ ಹುಲ್ಲಿನ ಕಡ್ಡಿಯ ॥

ಬಿದ್ದು ಕಂಬನಿ ಹೊದ್ದ ಕಂಬಳಿ ।
ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು ಗೌಡನ ॥
ಮುದ್ದು ಮಗಳನು ಮೂಸಿಕೊಟ್ಟನು ।
ಅದ್ದಿ ಸುಯ್ಲಿನ ಹೊಯ್ಲಲೀ ॥

''ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು .... ನಿಲುವೆನು ನಾನೆ''ಂದು ಕೊಟ್ಟನು ಬಳ್ಳಿ ಆಳ್ವರ ಕೈಯಲಿ '' ''ಒಳ್ಳಿದಾಗಿರು .... ಬೊಳ್ಳ ಪೋ ತುಳು ನಾಡಿಗೆ, ನಿಲ್ಲುವೆನು ನಾನಿನ್ನು ನಿನ್ನನು ಆಳ್ವರಾಳುವರೆ''ಂದನು.

''ಮೂರು ದಿನದಲಿ ಹೋದ ದಾರಿಯ ನಾರು ದಿನದಲಿ'' ಏರುತ ಕಂಜಿನ್ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ನಡಪಾವೊಂದು ''ಮೂಲ ದೇಗುಲ ಗುಡಿ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ, ನವನಂಗಳ ಮೂಡಿಸುತ, ಮೊಣಕಾಲನೂರಿಸಿ ಬೇಡಿದರು ನಿರ್ವಿಘ್ನವ' ಬೂಡುದ ಪ್ರೀತಿದ ತಿನಿಸ ಆರ್ಕೈಕೆಡ್

ಕರುಳು ಅರಿತು ತಿರುಳು ಸೇರಿತು ।
ಕುರೆಳು ಕೂಡಿತು ಬೊಳ್ಳಗೆ ॥
ಬೆರಳು ನಡೆಯದು ಕೊಂಬಿನೆಡೆಯಲಿ ।
ಕೊರಳಿನಲಿ ಗುಳಿ ಬಿದ್ದಿತು ॥

XX XX XX

ಬೊಳ್ಳಗ್ ಕಂಬುಳದ ಬಯಕೆನಾ?

''ಸರಳು ಸಂಕಲೆ ಮುರಿವ, ಮೂಸುವ, ಎರಡು ಕಾಲಲಿ ನಿಲ್ಲುವ, ಮರುಳು ಕಟ್ಟುವ, ಮಲಗಿ ಏಳುವ, ತುರಿಕೆ ತೋರುವ, ಜೂಜಿನ, ಗಟ್ಟಿ ನೋಡುವ ಗಡುಸಿನಲಿ, ತಲೆ ಕುಟ್ಟಿ ಕುಣಿಸುವ ಕ್ರಮದಲಿ, ಅಟ್ಟಹಾಸದ ನೆಗೆಯುವಿಕೆಯಲಿ.... ನೆಲ್ಲದ ಮೊಣಕಾಲಿನಲಿ ಅಡ್ಡಕೆ ಮಲೆದು ಕಣ್ಣಲಿ ಸುಯ್ಲಲಿ ಗಳದ ದನಿಯಲಿ ಬೊಳ್ಳನಿದ್ದನು.''

ಆ ಸಮಯೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಅರಸು ಕಂಬುಳದ ಓಲೆ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಬಾರಕೂರುದ ಒಡೆಯೆರ್‌ನಕುಲು, ನಂದಾವರದ ಬಂಗೇರೆರ್, ಮುಲ್ಕಿದ ಸಾವಂತೆರ್, ಪಡುಬಿದಿರೆದ ಬಲ್ಲಾಳೆರ್, ಮೂಡಬಿದಿರಿದ ಚೌಟೆರ್, ಕಟಪಾಡಿ ದೊರೆನಕುಲು, ವಿಟ್ಲಲದ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್, ಕಾರ್ಲದ ಬೈರವೆರ್, ಸೂರಾಲಿದ ಅರಸೆರ್, ಅಳದಂಗಡಿದ ಅಜಿಲೆರ್, ಬೆಳತಂಗಡಿದ ಮಲ್ಲೆರ್ - ಮೊಕುಲೆನ 'ಆರ್ಯಂಗಳು, ಮಲೆಯಂಗಳು, ಮೋಡೆಗಳು, ಕೆಂಚಂಗಳು, ಬುಳಯಗಳು, ತುಳುವಗಳು, ಕೊಕ್ಕೆಗಳು, ಕೋಡ್ಯಂಗಳು

ಊದು ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಕೊಳಲ ನಿ ।
ನಾದದಿಂದ ವಿನೋದದ ॥
ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡರಿಂದ ಕೊಳಲಿನ ।
ಸಾದಕಮೊಳ್ಳೆ ತಂದರು ॥

ಕಂಬುಳ ಸುರು, ಕಂಬುಳದ ಸುರುತ ಓಟ ಅರಸುನ ಇಲ್ಲಡೆ. 'ಬಾವಕೆ' ಬೊಕ್ಕ

'ಬಾಳಿಕೆ' ಯವರಿಗೆ, ಪರಾರಿಗೆ, ಗುತ್ತಿನವರಿಗೆ ಏಳ್, ಎಣ್ಮ ಒಂರ್ಬ ಕೋಲುದ ನೀರ್‌ನ್ ನಿಶಾನೆಗ್ ಹಾಕೆರೆ ಏರ್ಡಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದೆ, ಆಳ್ವೆರೆನ ಕೆಲಸದಾಯೆ ಅಂಗರೆ ಕಾಳೆ ಬೋಳೆರೆನ್ ಗಿಡತ್ತ್‌ಂಡಲಾ

ಭಾರಸಾಲದ ಅನನುಕೂಲದಿ ।
ನೀರು ಸಿಕ್ಕದು ಹಲಗೆಗೆ ॥
ಬೇರೆ ಭಾರದ ಜನರು ನಿಂದರೆ ।
ನೀರು ಎದ್ದೀತೆಂದರು ॥

ಅಪಗ ಆಳ್ವೆರ್

ಕೇಳಿ ಸೊಲ್ಲನು ಜನರ ಗುಲ್ಲನು ।
ತೋಳ ಸರಿಗೆಯ ಜಾರಿಸಿ ॥
ಕೋಲ ಕೈಯಲಿ ಬರಿಯ ಮೈಯಲಿ ।
ಆಳುವರು ಕರೆಗಿಳಿದರು ॥

ಮೆಟ್ಟಿ ಮಂಡೆಗೆ ಗೋರಿಗಾಲನ್ನಿಟ್ಟು , ಏಟನ್ನೆರಡಕೂ ಕೊಟ್ಟು... ಬಿಟ್ಟ ಕೈಯಲಿ ಕುಣಿದು ಬಂದರು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಂಜಟ್ಟಿಗೆ ।

ಅರಸುಗು ಕೈಮುಗಿದ್ ಅರೆನ ಅಪ್ಪಣೆ ದೆತೊಂದು ಆಳ್ವೆರ್ ಬೂಡುಗು ಪಿರಬತ್ತೆರ್. ಬೊಳ್ಳಗ್ ತೂಪಿಲೆಕ್ಕನೆ ಸೌಖ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ''ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟು'' ಆದುಪ್ಪೊಲ್ಯಾ? ಐಕ್ ಮಲ್ತಿನ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ - ಮಾರನ

ಎಕ್ಕೆ ಎಂಜಿರು ಕಕ್ಕೆ ಪಾಂಡಿಲು ।
ನೆಕ್ಕಿ, ಕಾಸರ ಸೊಪ್ಪನು ॥
ತಿಕ್ಕಿ ಹಿಡಿಯಲ್ಲೌಕಿ ಆಡಿಸಿ ।
ಸುಕ್ಕು ಸೂಸೂ ಸುಳಿಸಿದ ॥

ಬೊಳ್ಳಗ್ ಸೌಖ್ಯ ಆನಗ ಸೇರ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಜೋಡು ಬಳೆನ್ ಆಳ್ವೆರ್ ಮಾರಗ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಕಂಡ ಜಡಿಮಳೆ ಕಾಣದಾಯಿತು ।
ಹಿಂಡು ಹಿಮದಲಿ ಹೋಯಿತು ॥
ಕಂಡು ಬೊಳ್ಳನ ಸುಖದೊಳಿದ್ದರು ।
ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ಆಳ್ವರು ॥

157 ಸಾಲ್‌ದ ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಕಬಿತೆ - 'ಮಂಜಟ್ಟಿ ಕೋಣ', ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊನು ಸೂಸುನಂಚಿನ 'ಕಾವ್ಯಖಂಡ'.

ಕರಿ-ಬಿಳಿ ಕಾಳಗ

'ವರ್ಣ ಭೇದ' ಉಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸಾರುನ 'ಕರಿ - ಬಿಳಿ ಕಾಳಗ' ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟ್‌ನ ಕುಡ ಒಂಜಿ ದೀರ್ಘ ಕವನ. ಕಪ್ಪು - ಬೊಳ್ದು ತನ್ಕುಳೆ ಪಡೆಕ್‌ಲೆನ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಇಹದ 'ಹೊಯಿ - ಕಯಿ' ಯಾದ್, ಕಪ್ಪುದ ಕಡೆಟ್

ಕಾ ಕಾ ಕಾ ಕಾ ಕಾ ಕಾಳೀ ಕಪ್ಪಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುವು ಕಾಗೆಗಳೆಂದವೆ ಹೇಳಿದುವು

XX XX XX

ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಳುತ್ತರ ಕಾಗೆಗಳಿತ್ತವು ಈಗಿನ ಹಾಗಿಲ್ಲಾಗಿನ ಕಾಲದ॥
ಕಾಗೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರುತಿತ್ತು। ಕಪ್ಪಿಗೆ ಸಕ್ಕದ ಗೊತ್ತಿತ್ತು।

ಕಪ್ಪು ಬೊಳ್ದು ಕಾಳಗ ಪೌರಾಣಿಕ ಮಟ್ಟೊಗು ಏರ್ದ್

ಬಿಳಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಭೃಗುವೈತಂದ ।
ಮೆಟ್ಟಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನುರದೆಡೆಗೆ ॥

XX XX XX

ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಭೃಗುಲಾಂಛನವಾಯಿತು ॥

XX XX XX

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಡಿದರು ವಿಷ್ಣುವಿನ। ಹೂ ಕಣ್ಣಾಯಿತು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ॥

ಕಪ್ಪುದ ದಾಳಿಡ್ದ್

ಕಪ್ಪಿನ ಲೇಪ ಮಾಡುತ ಮೈಗೆ ಕಾಲನು ತಾನು ಕಪ್ಪೆಂದ

XX XX XX

ಶಿವ, ಕೊರಳಿಗೆ ಕಪ್ಪಿನ ಕುರುಹನು ಮಾಡಿ। ಕಾಲ ಕಂಧರ ತಾನೆಂದ ॥

XX XX XX

ಶಿವೆ ತಾನಾದಳು ಮಾಕಾಳಿ। ಬೊಳ್ತಲಿಕೆ ತೆಲ್ತಿನ ಬೆನಕನ ಕರಿಪಡೆ

ಹಲ್ಲನು ಮುರಿಯಿತು ಗಣಪತಿಯ। ಡೊಳ್ಳಿಗೆ ಬಡಿದರು ಬೋರಲೆ ಬಿದ್ದ॥
ಮೂಗನ್ನೆಳೆದರು ಉದ್ದಕ್ಕೆ। ಕರಿಕ್ಕೈ ಮಾಡಿದ ಗದ್ದಕ್ಕೆ॥
ಮಸಿಯನು ಬಳಿದರು ಕರ್ಣಕ್ಕೆ। ಕೆನ್ನೆಗೆ ಕಬ್ಬುನದಂಕುಸವೂರಿ॥
ಕರಿನೆತ್ತರನು ಇಳಿಸಿದರು। ಇಲಿ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಎಳೆಸಿದರು॥

ಕಡೆಕ್ ದಾಳಿ ಚಂದ್ರನ ಕಡೆಕ್ -

ಕಪ್ಪಿನ ದಂಡನ್ನಿದಿರಿಸಿ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ಕಾಳಗ ಹೂಡಿದನು
ಕಾಣುತ ಒಂದು ಮೊಲವೈ ತಂದು। ಓ ಓ ಕಪ್ಪು ಕತ್ತಲೆ ಅರಸು॥
ಚಂದಿರ ನಿನ್ನವ ನೀ ದಯವಿರಿಸು। ಒಂದೆರಡೇನಲ್ಲಿಪ್ಪತ್ತೇಳು॥
ಉಡು ಹೆಂಗಳ ಸಿರಿ ಬೊಟ್ಟನ್ನುಳುಹು ॥

XX XX XX

ಅಪಗ, ಕಪ್ಪಿನ ಅಂತಃಕರಣವು ಕರಗಿ। ಬಾ ತಂಗದಿರನೆ ಚಂದಿರನೆ॥
ಬಾ ಬಾರೆನ್ನುತ ಬರಸೆಳೆದಪ್ಪಿತು ಅಪ್ಪಿದ ಭಾಗವು ಕಪ್ಪಾಯ್ತು ॥

ಅಡೆಗ್ ಬೊಲ್ದುಲಾ ಬನ್ನಗ ಚಂದಿರೆ

ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯ ದೇಹವಿದು ಸಂತಸವಾಗಲಿ ನಿಮಗೆಂದು
ಮೈಯ್ಯನ್ನಿಬ್ಭಾಗವ ಮಾಡಿ

XX XX XX

ನೀಡಿದ ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳ ಕೃಷ್ಣ - ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ

ಆ ಕ್ಷಣೊಟು ಬತ್ತಿನ ಮಾರ್ತಾಂಡೆ

ಖಂಡಗಳೆರಡನು ಜೋಡಿಸಿ ಅಮೃತ ಕರಂಡಮೊಳಿರಿಸಿದನು

XX XX XX

ಕರಿಬಿಳಿಗಳು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂದವು ।

XX XX XX

.... ಮಾಡದಿರಿಂಥ ಹುಡುಗಾಟವನು ಎಂದೆಂದೂ
ಬಿಳಿ ಮೇಲೇನು ಕರಿ ಕೀಳೇನು ಮೇಲು ಕೀಳದು ಬಣ್ಣದೊಳೆ ?
ಅಥವ ನಿಮ್ಮ ಶುದ್ಧಾ ಶುದ್ಧ ಕರ್ಮಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೆ ?

'ಕರಿ-ಬಿಳಿಗಳು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನೇಸರು ನೇಮವ ಹೊತ್ತೈ ತಂದವು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು'

(ಒಂದು ದಿನ)

ಅಂದಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಿಂದೂ ಬರುವರು। ಸೂರಿಯ ಚಂದಿರರೊಂದಾಗಿ॥
ಆದರೆ ಚಂದಿರ ಆ ದಿನ ಕಾಣನು। ಕಾಣುವುದುಂಟೇ ಸತ್ತವರು ?॥
ಅಂದಿಗೆ ಎಂಬರಮವಾಸ್ಯೆ। ಅಂದು ಕರಿಬಿಳಿಗಳಿಗು ಪ್ರೋಷ್ಯೆ॥
ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಯ ಮಾಡದಿರಾರೂ। ವರ್ಣವಿಭಾಗವ ಹೂಡದಿರಿ॥
ಬಹು ವಿಧ ಬಣ್ಣದ ಎಲ್ಲರ ದೇಹದ। ಆತ್ಮವು ಒಂದೇ ಭಾವಿಸಿರಿ॥
ಸೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದೇ ದೇವರು ಒಂದೇ। ಹೇಳಿರಿ ವಂದೇ ಮಾತರಂ॥

ಯಕ್ಷಗಾನ

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ 'ಜವನದಿಗೆದ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಯಕ್ಷಗಾನ 'ತಾಳ - ಮದ್ದಳೆ' ಬಯಲಾಟೊಡು ಭಾಗವಹಿಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಜ್ವಿದ ವಾಣೀ ವಿಜಯ ವಿಲಾಸ ಶಾಲೆಡ್ ಮಾಸ್ಟ್ರಾದುಪ್ಪುನಗ, ಐಡ್ದ್ ದುಂಬುಲಾ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪಟು ಕುರಿಯ ವಿಠಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯೆರೆನ ತೀರ್ಥರೂಪೆರಾಯಿನ ಕೊಳ್ಯೂರು ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೆನ ಆಟೊಲೆಡ್, ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಭಾಗವಹಿಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಂಜಗ್ ಬತ್ತಿತ್ತಿನ ಬಯಲಾಟ ಮೇಳಪಕುಲು ಬೆಂಚಿ ಕುರ್ಚಿಲೆಗಾದ್ ಅಲ್ತ್ ಬೋರ್ಡು ಹೈ ಸ್ಕೂಲುದ ಅಪಗದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕೆ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರಾಯಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಮಗೆ ಶ್ರೀ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತಿನಪಗ, ಮೇಳದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕೆರಾಯಿನ ಕೊಳ್ಯೂರು ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಭಟ್ಟೆರ್ 'ತಾನ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಮಗೆ' ಪಂಡಿ ಕೂಡ್ಲೆ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ತಿಯೆರ್ (1955-56)

ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ 1920-21ಟ್ ಕುಡ್ಲದ ಸರಕಾರಿ ಹಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಡ್ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದುಪ್ಪುನಗ ತನ್ನ ಅನುಭವೊನು ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್ 'ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾಯಿನ ದಿ। ಉಳ್ಳಾಲ ಮಂಗೇಶ ರಾಯೆರ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ 8 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಸುಮಾರ್ 20 ಪದೊಕುಲೆನ್ ಮಿಾರ್ದ್ ಪೋವಂದಿನಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಗ ತಾಳೊಡು ಕೂಡಿನ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚಿನೇ ಯಾನ್ ದಿ। ಗಳಗನಾಥೆರೆನ 'ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾದಂಬರಿದ ಆಧಾರೊಡು 'ದಂಡಯಾತ್ರೆ' ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಸಂಗೊನು ಬರೆದ್ ಕೊರಿಯೆ. 8 ಜನೊಕುಲೆನ ಕೃತಿಕ್‌ಲೆನ್ ಪರಾಮರ್ಶೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಕೃತಿನ್ ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಶ್ರೀ ಮಂಗೇಶರಾಯರ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಸಾಲೆದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವೊಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕ ಆದ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರಿಯೆರ್.

'ದಂಡಯಾತ್ರೆ' ಮೂಜನೆ ಪಾಣಿಪತ ಯುದ್ಧದ ಮರಾಠೆರೆನ ಸದಾಶಿವ ಬಾವು ಮೆರೆನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ. ರಡ್ಡ್ ಕಂದ ಪದೊಕುಲು ಒಂಜಿ ಭಾಮಿನಿ, ರಡ್ಡ್ ವಾರ್ಧಕ್ಯ, ಮಾರವಿರಾಗ ಏಕ ತಾಳೊಡು ರಡ್ಡ್, ಭೈರವಿರಾಗ ಅಷ್ಟ ತಾಳೊಡು ರಡ್ಡ್, ಭೈರವಿರಾಗ ಏಕತಾಳೊಡು ಒಂಜಿ, ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗದ ಮಟ್ಟೆ ತಾಳೊಡು ರಡ್ಡ್, ರಾಗ ಆರ್ಯಸಪಾಯಿಡ್ ರಡ್ಡ್, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರರಾಗ ತ್ರಿವುಡೆಡ್ ಮೂಜಿ, ನೀಲಾಂಬರಿ ರಾಗದ ಏಕತಾಳೊಡು ರಡ್ಡ್, ಕೇದಾರಗೌಳ ಝಂಪೆ ತಾಳೊಡು ರಡ್ಡ್ - ಇಂಚ 21 ಪದೊಟು ರಚನೆ ಆಯಿನ ಆಧುನಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ

ದಂಡಯಾತ್ರೆ

(ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಸಂಗ)

ಭಾಮಿನಿಡ್ಡ್ ಸುರು

ಆಲಿಪುದು ಸುಮನಸರು ಇತ್ತಲು।
ಓಲಗಳೊಂದಿನದಿ ಬಾವುವು।
ಹೋಳಕರ ಯಶವಂತ ಸಿಂಧಿಯ ಗಾರ್ಡಿ ಗಾಯಕರ॥
ಮೇಳದಲಿ ಮೆರೆದಾಡಿ ರಾಣಿಯ
ಕಾಳಗಕೆ ಹದನೇನ ಕಂಡಿರಿ ?
ಪೇಳ್ವುದೆನೆ ಕೂರಸಿಯ ಕುಣಿಸುತಲೆಂದ ಹೋಲ್ಕರನು।೧॥

ಹೋಳ್ಕರೆ, ವಿಶ್ವಾಸರಾಯ, ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಗಾರ್ಡಿ ಪಿದಾಡೆರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಂಡಿಬೊಕ್ಕ ಸಿಂಧ್ಯ;

ರಾಗ ಭೈರವಿ ಏಕತಾಳ

ಆಗಲೆ ಜನಕೋಜಿ ಸಿಂಧ್ಯ। ತಲೆ।
ಬಾಗುತ ಬಾವುವಿಗೆಂದ॥
ಪೋಗಿ ಪಠಾಣರ ಬಲವ ।ನಾ।
ಸಾಗಿಪೆ ಶೈಮಿನಿ ಪುರವ ॥

ಸಂತಸಗೊಂಡ ಬಾವುವು ಚತುರಂಗ ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಆರಾವಳಿ, ನರ್ಮದೆ ವಿಂಧ್ಯವನು ಎಡಕಿಕ್ಕಿ ಯಮುನೆಯಂ ದಾಂಟಿ ಪಾಣೇಪತಕ್ಕೆ ತಂದು ಡೇರೆಗೊಂಡ (.... ವಾರ್ಧಿಕ) ಹೋಲ್ಕರ ಷಹಗೆಂದು

ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ ತಾಳ ಮಟ್ಟೆ

ಘಡ ಪಠಾಣಿ ನಡೆದುರಾಣಿ । ಕೆಡಲು ಬೇಡ ನಿನ್ನ ಸಮರ । ನೆಡೆಯದೆನ್ನ ಕೂಡೆ

ಥಿಲ್ಲಿ । ಬಿಡುವುದೊಳ್ಳಿತೂ ॥ ಸಡಗರವನು ತೋರ್ದ ಯಾದ । ರೊಡಲ ಬಗಿದು ಭೂತಗಣಕೆ । ಕೊಡುವೆ ಬಲಿಯ ರಕ್ತದಿಂದ । ಕಡೆಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ॥

ಮೊದಲಿಗೆ ಎದುರಾಳಿಯಿಂದ ಬಲವಂತಂ ಅಳಿ ಬರೆ ಬಲ ತೋಳಳಿದರಿತಾದಂ 'ಬಾವುಂ ಆಗ, ಬಲವಂದಾತನ ಸತಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪತಿಗೆಂದಳ್ (ಕಂದ)

ರಾಗ: ನೀಲಾಂಬರಿ ಏಕತಾಳೆ

ಯವನರೊಡನೆ ಬವರ ಬೇಡ । ಪ್ರಾಣಕಾಂತಾ ।
ಇನ್ನೂ । ಭವನದೆಡೆಗೆ ಪೋಪುದೊಳಿತು । ಪ್ರಾಣಕಾಂತಾ ।
ದವಸವಿಲ್ಲ ಧಾನ್ಯವಿಲ್ಲ । ಪ್ರಾಣಕಾಂತಾ ।
ಬಲವು । ಸವೆಯುತಿಹುದು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಕಾಂತಾ ॥೧॥

XX XX XX

ನೀತಿ ಶತಕ (ಅಪೂರ್ಣ)

ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿದ ಪ್ರಾರಂಬೊಡು 'ಗುರುಮಿತ್ರ' ಪನ್ಪಿನ ಕೈಬರವುದ' ಪತ್ರಿಕೆನ್ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಐಟ್ 'ಎನ್. ಎಮ್. ಶೆಟ್ಟಿ', 'ನ. ಮಾ. ಸೆ', 'ಎಂ. ಎಸ್. ನರ್ಕಳ್', ಎನ್. ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ' 'ಸೆಟ್ಟಿ' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಲೇಖನ ಕತೆ, ಕವನ, ಚುಟುಕು ಉಂದೆನ್ ಬರೆದ್ ಪತ್ರಿಕೆನ್ ಜಂಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಯೆರ್ಮುಂಜ ಗಂಗಾಧರ ಶರ್ಮಾ, ಕೆ. ಶಂಕರ ಪುರುಷ, ಪಿ. ಜನಾರ್ಧನ ನಾಯ್ಕ, ಟಿ. ಆರ್. ರಮಾನಾಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಶಿರೋಮಣಿ ಇಂಚ ಮೊಕುಲು ಮಾತೆರೆನಲಾ ಲೇಖನ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಪ್ರಕಟವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಪರಿದ್‌ಪೋಯಿನ, ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾದಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ 'ಗುರು - ಮಿತ್ರ' ಸಂಚಿಕೆ ಅತ್ತ್ಂದೆ ಬೇತೆ ವಾ ಸಂಚಿಕೆಲಾ ಒರಿದ್‌ಜಿ. ಈ 'ಗುರು-ಮಿತ್ರ' ಪತ್ರಿಕೆಡ್ 'ಭಾರತೇಶ್ವರೀಸ್ತವ' ಪನ್ಪಿನ ನೀತಿ ಭಾಮಿನಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಶ್ರೀ ವಸುಂಧರೆ ಕಂಬುಕಂಧರೆ ।
ದೇವಿ ಸಂತತ ರಾಗ ಬಂಧುರೆ ।
ಕಾವುದೆಂದೆರಗುವನು ಕಂದೆರೆ ದೀಕ್ಷಿಸುವುದೆನ್ನ ॥
ಆವಗಂ ದೊರೆಯಲಿ ಪದಾಂಬುಜ ।
ಸೇವೆ ನಿನ್ನದೆ ಪರಮ ಮಂಗಲೆ ।
ಪಾವನಾತ್ಮಿಕೆ ಪಾಲಿಸಂಬಿಕೆ ಭಾರತೇಶ್ವರಿಯೇ ॥೧॥

ತಿರುಕರು (ಈ ವರ್ಗೊಡು 3 ಭಾಮಿನಿ ಉಂಡು)

ರೂಪವನು ಕಳಕೊಂಡು ಕೊಂಡುಕು ।
ರೂಪವನು ಮಸಿ ಮಣ್ಣು ಬೂದಿಯ ।
ಲೇಪಿಸುತ ಬೈರಾಗಿ ಭೂತ ಪಿಶಾಚಿಯೆಂದೆನುತ ॥
ಪಾಪ ಪುಣ್ಯದ ಕಥನವನು ಪ್ರ ।
ಸ್ತಾಪಿಸುತ ಮಾಡುವರು ಸರ್ವ -
ಸ್ವಾಪಹಾರವ ಕೆಲವು ತಿರುಕರು

ಭಾರತೇಶ್ವರಿಯೇ ॥

ನೀತಿ (5 ಭಾಮಿನಿ ಉಂಡು)

ಆಳುಗಳನರಿಯದರ ಹಳ್ಳಿಗ - ।
ರೂಳಿಗರನುದ್ಯೋಗ ಹೀನರ ।
ಮೂಳಿಗರ ಮುಟ್ಟಾಳುಗಳ ಮೊಜಡುಗಳ ಮೊದ್ದುಗಳ ॥
ಪಾಲಿಸದೆ ಪಂಚಮರ ಪತಿತರ ।
ಬಾಳಿಸದೆ ಹೊಲೆ ಜನ್ಮ ಜಾತಿನಿ- ।
ನಾಳಿಸದೆ ಮೆರೆವುದೆ ಸಮಾಜವು ಭಾರತೇಶ್ವರಿಯ ॥

ಅಂತ್ಯೊಡು 'ಸಶೇಷ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರೆತಿನೆಟಾತ್ರ 'ಈ ಭಾರತೇಶ್ವರೀಸ್ತವ' 'ನೀತಿ ಭಾಮಿನಿ ಶತಕ' ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಬಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪಂಜದರೆನ ಪಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯೆರಾದ್, ಅರೆನ ನೆರಳ್‌ಡೇ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೇವೆನ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಕೊಡ್ಲಮೊಗರು ವಾಣೀ ವಿಜಯ ಹಾ. ಎ. ಶಾಲೆಡ್ ಅದ್ಯಾಪಕೆರಾದುಪ್ಪುನಗ 'ಸುಂದರಿಯ ಚಂದ' ಪನ್ಪಿನ ಜೋಕುಲೆನ ಕತೆ ಬರೆಯೆರ್. ಸುರುತ ಪಾತೆರೊಡು 'ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರದ ಸಹಾಯೊಡು ಗೊತ್ತುದಾಂತಿನ ನನೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು ಪೆಜ್ಜಿ ದೆಪ್ಪುನ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ರಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತುದೆ ದಾಂಟುನ - ಒಂಜಿ ಪಾಂಪುದ ಕೈತಾಂಗ್ ಉಂದಾತ್‌ಂಡ್. ಬೋಡುಂದೇ 'ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ' ಬುಲೆಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು''. ಕಲ್ಪುನ ಸುರುತ ಮಟ್ಟೊದ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರೊಗು ಅನುಗುಣವಾದ್ ಈ ಕತೆನ್ ಬರೆತ್‌ಂಡ್ (From known to the unknown Repitition)

ಪಂಜೆದಾರೆನ 'ಹೇನು ಸತ್ತು ಕಾಗೆ ಬಡವಾಯಿತು' 'ಬಾ ಪುರಲೆ ಬಾ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜೋಕುಲೆ ಕತೆಕ್‌ಲೆಕ್ ಸರಿ ಸಮಾನವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಒಂಜಿ ಪಜ್ಜೆ ದುಂಬು ಪೋದು ರಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೀಪೆನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಉಣ್ಪಾವುನ ಸುರುತ ಗ್ರಾಸ ಆತ್ಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜೋಕುಲೆ ಕತೆಕ್‌ಲೆನ್ ಬರೆಪಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ, ಬೇತೆ ಬರೆತಿನೆಕ್ ದಾಕಲೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಸುಂದರಿಯ ಚಂದ

ಮರತ ಬೇಲೆದ ಆಚಾರಿ ಒರಿ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ತಿನ 'ಸುಂದರಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೀಯಿನ ಬೊಂಬೆ, ತಿನ್ಪಿನ ಕಡಲೆಡಿತ್ತಿನ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದಾತ್ರ ಕೂಲಿ ತುಂಡಾನಗ ಮರತ ಬೇಲೆದಾಯೆ ಸುರುಟು ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆದಾಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯೆ. ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ 'ದಾನೆ ಬತ್ತ ಆಚಾರಿ'? ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನ್ಂಡ್. ಅಪಗ ಆಚಾರಿ ''ದುಂಡಮ್ಮಾ ಕುಂದಮ್ಮಾ. ಕಡಲೆಡ್ ಕಲ್ಲ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕಲ್ಲ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕೂಲಿ ಪೋದು ಸುಂದರಿನ ಪೊರ್ಲು ಪೋಂಡು. ಸುಂದರಿಗ್ ಕೂಲಿ ಕೊರ್ಪನಾ''? ಪಂಡೆ. ಐಕ್ ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ''ಕೂಲಿ ಬೋಡಾಂಡ ಯಾನ್ ಕೊರುವೆ. ಎನ್ನ ಕೂಲಿಗ್ ಅಲೆನ ದುಡಿ ಒಪ್ಪಂದ್. ಪಂರ್ದ್ ಮನೊಲಿದ ದುಡಿ ಕೊಂರ್ಡ ಯಾನ್ ಕೂಲಿ ಕೊರುವೆ ಆಂಡ ಸುಂದರಿಗ್ ಪುದರ್ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನ'' ಪಂಡ್ಂಡ್.

ಇಂಚ ಆಚಾರಿ ಪಂರ್ದ್ ಮನೊಲಿದ, ಸಂಪಿಗೆದ, ತಾಮರೆದ, ಚಂದ್ರನ, ತುಂಬಿದ ಮರಿತ, ಶಂಖದ, ಬಳ್ಳಿದ ಸಿಂಹದ, ಆನೆದ, ಗಿಳಿತ ಇಲ್ಲಡೆ, ಪೋದು ಉಂದೇ ರೀತಿಡ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಕಡೆಕ್ ಕೋಗಿಲೆದ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯೆ. ಕೋಗಿಲೆ ಆಚಾರಿಗ್ 'ದಾನೆ ಬತ್ತ ಆಚಾರಿ'? ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನ್ನಗ ಆಚಾರಿ 'ಕೋಗಿಲಮ್ಮಾ ಕೋಕಿಲಮ್ಮಾ, ಕಡಲೆಡ್ ಕಲ್ಲ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ಕೂಲಿ ಪೋಂಡು. ಕೂಲಿ ಪೋದು ಸುಂದರಿನ ಪೊರ್ಲು ಪೋಂಡು.

ನೀನು ಗಾಯನ ಕಲಿಸಿದರೆ ಗಿಳಿ ಮಾತು ಕಲಿಸುವುದು
ಗಿಳಿ ಮಾತು ಕಲಿಸಿದರೆ ಆನೆ ನಡಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು
ಸಿಂಹ ಸೊಂಟ ಕೊಡುವುದು ಬಳ್ಳಿ ಶರೀರ ಕೊಡುವುದು
ಬಳ್ಳಿ ಶರೀರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶಂಖ ಕೊರಳು ಕೊಡುವುದು
ಶಂಖ ಕೊರಳು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಾವು ಜಡೆ ಕೊಡುವುದು
ಹಾವು ಜಡೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತುಂಬಿ ಕೂದಲು ಕೊಡುವುದು
ತುಂಬಿ ಕೂದಲು ಕೊಟ್ಟರೆ ಚಂದ್ರನು ಮುಖ ಕೊಡುವನು
ಚಂದ್ರನು ಮುಖ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾವರೆ ಹೂವು ಹಣ್ಣು ಕೊಡುವುದು
ತಾವರೆ ಹೂವು ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಂಪಗೆ ಹೂವು ಮೂಗು ಕೊಡುವುದು

ಸಂಪಗೆ ಹೂವು ಮೂಗು ಕೊಟ್ಟರೆ ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣು ತುಟಿ ಕೊಡುವುದು
ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣು ತುಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ದುಂಡ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಕೊಡುವುದು.

ಐನೆಡ್ದಾತ್ರ ಸುಂದರಿಗ್ ಗಾಯನ ಕಲ್ಪಾವನಾ'' ಪಂಡೆ. ಐಕ್ ಕೋಗಿಲೆ ''ಗಾಯನ ಬೋಡಾಂಡ ಯಾನ್ ಕಲ್ಪಾವೆ. ಆಂಡ ಸುಂದರಿಗ್ ಪುದರ್ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನ'' ಪಂಡ್‌ಂಡ್. ಐಕ್ ಆಚಾರಿ ಒಪ್ಪಿಯೆ. ಅಂಚ ಒಪ್ಪಿದ್ 'ಕೋಗಿಲೆ ಬಂತು ಗಾಯನ ಕಲಿಸಿತು. ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಕೋಕಿಲಗಾನೆ'' ಎಂದಿತು. ಆಗ ಗಿಳಿ ಬಂತು, ಮಾತು ಕಲಿಸಿತು. ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಶುಕವಾಣಿ'' ಎಂದಿತು.

ಆಗ ಆನೆ ಬಂತು; ನಡಿಗೆ ಕಲಿಸಿತು. ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಗಜಗಮನೆ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ಸಿಂಹವು ಬಂತು; ಸೊಂಟ ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಕೇಸರಿ ಮಧ್ಯೆ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ಬಳ್ಳಿಯು ಬಂತು ; ಶರೀರ ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಲತಾಂಗಿ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ಶಂಖವು ಬಂತು; ಕೊರಳು ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಕಂಬುಕಂಠಿ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ಹಾವು ಬಂತು; ಜಡೆ ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ನಾಗವೇಣಿ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ತುಂಬಿಯು ಬಂತು; ಕೂದಲು ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು 'ಬ್ರಂಗಕುಂತಳೆ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ಚಂದ್ರನು ಬಂದನು; ಮುಖ ಕೊಟ್ಟನು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಇಂದುಮುಖಿ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ತಾವರೆ ಹೂವು ಬಂತು; ಕಣ್ಣುಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಕಮಲಾಕ್ಷಿ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವು ಬಂತು; ಮೂಗು ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಚಂಪಕ ನಾಸೆ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣು ಬಂತು; ತುಟಿ ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು 'ಬಿಂಬಾಧರೆ'' ಎಂದಿತು
ಆಗ ದುಂಡಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು; ಹಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನು ''ಕುಂದರದನೆ'' ಎಂದಿತು.

ಇಂಚ ಸುಂದರಿಗ್ ಕೂಲಿಗ್ ಕೂಲಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೈ ನಿಲಿಕೆ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಂದರಿನ್ ತೂದು ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಸಂತೋಸು ಆಂಡ್. ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುಂದರಿ ಬುಲಿಪುನೆನ್ ಉಂತಾಯಲ್. ಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುಕವಾದ್ ಇತ್ತಲ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಸುಂದರಿನಕ್ಲೆನ್ ಈ ಪುದರ್‌ಲೆಡೇ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಜೋಕುಲೆ ಕತೆ ಕವನೊಲೆನ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆವೊಂದೇ ಪೋತುಂಡ ಶ್ರೀ ಪಂಜೆದಾರ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ 'ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ'ದ ಕಬಿತೆ ನನಲಾತ್ ದಿಂಜಿದು.

ಒಂದು ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ

(ಶಿಶು ಗೀತೆ)

ಒಂದು ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳೇ ನೀವು। ಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳೇ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ಬಿದಿರು ಚಂದಾ - ಬೆಟ್ಟ ಚಂದಾ ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಬೆಟ್ಟ ಚಂದ
ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಬಿದಿರು ಚಂದ ಬಿದಿರು ಬೆಟ್ಟದಿಂದ / ಮಲೆಯ
ನಾಡು ಚಂದಾ ॥ ಒಂದು ॥

ಒಂದು ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಹತ್ತು ಕತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ
ಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳೇ ।ನೀವು। ಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳೇ ॥ ಅನುಪಲ್ಲವಿ ॥

'**ಒಂಜೆರ್ದ್** ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು' ಪನ್ಪಿನ ಪದ ಪ್ರಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕ **ಒಂಜೆರ್ದ್** ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು ಪನ್ಪಿನ ಪದ ಪ್ರಯೋಗೊನು ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಮಾತಿಗಿಂತಾ - ಮೌನಚಂದಾ ಮೌನಕಿಂತಾ - ಧ್ಯಾನ ಚಂದಾ
ಧ್ಯಾನಕಿಂತಾ ಯೋಗದಾ। ಸಮಾಧಿ ಚಂದಾ ॥ ಒಂದು ॥

ಬದುಕು ಚಂದಾ - ಭಾಗ್ಯ ಚಂದಾ ಬದುಕಿಗಿಂತ ಭಾಗ್ಯ ಚಂದ
ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬಾಳ್ವೆ ಚಂದ ಬದುಕು ಭಾಗ್ಯ ಬಾಳ್ವೆಗಿಂತ
ಮುಕ್ತಿ ಚಂದಾ ॥ ಒಂದು ॥

ಇಂಚಿತ್ತಿನ 75 ಕಬಿತೆಲು ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ದುಂಬರಿತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಆಲೋಚನೆ ಅರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತಿದ್ದ್‌ದ್ ಬರೆತಿನ ಗುರುತು ಉಂಡು.

ಭಾರತೀಯರೇ ಒಂದಾಗಿ

ಇಂದೊಂಜಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮ'ದ ಕಬಿತೆ. ಚೀನಿಯೆರೆನ ದಾಳಿದ ಸಮಯ ಬರೆತಿನವು

XX XX XX

ವಂದಿಸಿರಿ ಭೂಮಾತೆ ಭಾರತೆಗೆ, ದೇವಗಭಿ ।
ನಂದಿಸಿರಿ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯಸಿರಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿಸಿರಿ ಧನಕನಕವನ್ನಿತ್ತು ತನುಮನದಿ ।
ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕರಿಸಿ ॥

ಗೇದವರೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನೇದವರೆ ಗಿರಣಿಯಲಿ
ಸೊದರರು ನೀವೆಲ್ಲವರು ಒಂದೆ ಗುರಿಯೊಂದೆ
ಸಾಧಿಸಿರಿ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಯ ಹಾದಿಯಲಿ
ದುಡಿದು ನಾಡನ್ನುಳಿಸಿರಿ ॥

ಕಾಸರಗೋಡು

(ಕನ್ನಡಿಗರನ ಗೋಳು)

ಅನಾದಿಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದ ತಳಕಟ್ಟಡ್ದ್ ಬುಳೆದ್ ಬೈದಿನ ಒಂಜಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಜನೊಕುಲೆನ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಪದ್ದೊತಿ, ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆ ಒಟ್ಟಾಯಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ (ಪರ) ಬಾಸೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪಂದ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅನ್ಯಾಯೊಗು ಒಳಗಾಯಿನ - ಮಲೆಯಾಳೊಗು ಸೇರಾಯಿನ 'ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳುವ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆನ ಗೋಳು' ಪನ್ಪಿನ ಚಿತ್ರೊನು ಮೂಲು ತೂವೊಲಿ.

"ಓದುದು ಕಣ್ಣೀರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಳ್ಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾಬಲ ಭಂಡಾರಿಲು ಕಾಕಜಿ ಬರೆಯೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪುಗರಿಯೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡಿಗೆರೆನ ಸಮ್ಮೇಳನ 1972ನೇ ಮೇ 6 ತಾರೀಕ್ ಬಯ್ಯಗ್ 4 ಗಂಟೆಗ್ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಡಾ. ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪೈ ಮೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ್.

ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುದ ನೂದೆಡ್ದ್ಲಾ ಎಚ್ಚಿನ ಕನ್ನಡ - ತುಳು ಸ್ಥಳ ನಾಮೊಲೆನ್ ಆಧಾರ ಸಹಿತ ಮಾಮಲ್ಲ ಟಿಪ್ಪಣಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ದೆರ್.

ಅಯ್ಯೊ ತುಳು - ಕನ್ನಡದ । ಕಯ್ಯಾದ 'ಕಯ್ಯಾರ'।
ಮೈಯ್ಯಾದ 'ಮಾಯಿಪಾಡಿ' 'ತಲೆಪಾಡಿ'ಯನ್ನು ॥
ಬಾಯಾದ 'ಬಾಯರ' ಕುಯ್ಯುವರು ಕೇರಳ '
ಕ್ಕೊಯ್ಯುವರು ಮಲೆಯಾಳರನ್ಯಾಯದಿಂದ ॥೧॥

XX XX XX

'ಮೊಗು' ವಳಿಯ ಮೂಗುಂಟೆ? ಮೊಗವೋಗೆ ಮೂಗುತಿಯ ।
ನಗವೇಕೆ ? ತುಳುವರಿಗ್ ವೈಧವ್ಯವಾಗೆ । ॥

XX XX XX

'ಕಯ್ಯಾರು' 'ಗೋವಿಂದ ಪೈಯವರು' 'ಸುಬ್ಬಕವಿ'
ಯಯ್ಯಾರುದಿಸಿದ ತಾಣ ಯಕ್ಷಗಾನ ॥
ನೆಯ್ಯಾದ ತುಳುವ ಕಲೆ । ಕೆಯ್ಯಾದ ಕುರುಳಕಲೆ ।
ಕುಯ್ಯುವರು ಕುರುವಾಯಿ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ॥

XX XX XX

ಬಡಿವನೇ 'ದುಡಿ - ದೋಲ' । ನುಡಿವನೇ 'ಜಾನಪದ' ।
ನಡೆವನೇ ಕನ್ನಡಿಗ ತುಳು ಶೀಲ ಬಿಟ್ಟು ॥
ಬಿಡುವನೇ ಮಲೆಯಾಳ ಪಡೆವನೇ ' ಕಥಕಳಿಯ ।
ಕುಡಿವನೇ ಮೊಲೆಹಾಲ ತೊರೆದು ಹಾಲಾ ಹಲ ? ॥

ಇಂಚಿತ್ತಿ 18 ಪದೊಕುಲೆಡ್ ತುಳು - ಕನ್ನಡಿಗೆರೆನ ನಾಡ್‌ದ ಮೋಕೆನ್ ಮೆನ್ತಿದೆಚ್ಚರ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್

ದುಂಬುಗ್ ಉಂದೆನೇ ವಿಸ್ತಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ''ತುಳು ನಾಡಿನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು'' ಪನ್ಪಿನ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂದೊನು ಬರೆಯೆರ್.

ಸಂಶೋಧನೆ
(ಅ) ಸ್ಥಳ ನಾಮಗಳು.

''ತುಳುನಾಡಿನ ಸ್ಥಳ ನಾಮಗಳು'' ಪನ್ಪಿನ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂದೊನು ಬರೆಯೆರೆ ಮಾಸ್ತಿಯೆರೆನ 'ನಮ್ಮ ನುಡಿ' ಡಾ। ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟೆರೆನ 'ತುಳುನಾಡು ಗ್ರಂಥ', ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿಯೆರೆನ ''ಕನ್ನಡ ಕತೆ'' ಕನ್ನಡ ನೆಲೆ' 'ಕನ್ನಡದ ಹುಟ್ಟು' 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪೂರ್ವಪೀಠಿಕೆ' 'ಶಿವರಹಸ್ಯ' ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಜೀವಾಳ' ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಾಧಾರ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಅಬ್ಯಾಸ ಮಲ್ತೆರ್. ''ಮುಪ್ಪ ವರ್ಷೊಡ್ದು ತಿರ್ತ್ 'ಮದ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧ ಪ್ರಚಾರಕೆ' ಆದ್ ನೇಮಕ ಆಯಿನ ಯಾನ್ ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಏಳ್-ಎಣ್ಮನೂದು ಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮೊಲೆನ್ ಸುತ್ತುನ ಅವಕಾಶೊಡು ಎನ್ನ ಜತೆ ಬೆರೆಯಿನ ಬಿಲ್ಲೆರ್, ಬೆಸ್ತೆರ್, ಬೇಡೆರ್, ಮುಕ್ಕೆರ್, ಮುಟ್ಟಾಳೆರ್, ಮೊಗೇರೆರ್, ಉಪ್ಪಾರೆರ್, ಒಕ್ಕೆಲೆರ್, ಕುಡಿಯೆರ್, ಕುಂಬಾರೆರ್, ಮುಂಡೆರ್, ಮೇರೆರ್, ಕೂಸೆರ್, ಕೊರಗೆರ್, ಕೊಟ್ಟಾರೆರ್, ಒಡ್ಡೆರ್, ಓಡಾರಿಲು, ನಾಡೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾತಿ ಸೂಚಕ ಪದೊಕುಲೆಗ್‌ಲಾ, ಅಪಗ ತರೆದೆರ್ತ್ ತೋಜೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಾಕ ಊರುಲೆನ ಪುದರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಓವ್ವಾಂಡೊಂಜಿ ಬಾದರಾಯಣ ಸಂಬಂದ ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಸಂಶಯ ಎನ್ನ ತರೆ ಕುಟ್ಟೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರನೇ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಗ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಲಿ. 'ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಸಂದೇಹನೇ ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ಮೂಲ'.

''ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯೊಗು ಕಾರಣ ನಾಡುನ ... ಚಾಳಿ... ಎಲ್ಲಿಡ್ದೇ ಎನ್ನ ಕರ್ಲ್‌ಗ್ ಅಂಟ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್'' ಇಂಚ ಬರೆಪಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ದ್ರಾವಿಡ ಶಬ್ದೊಲೆನ ಮೂಲ ತೆರಿಯೊನುನ ಕುತೂಹಲ. ತಮಿಳು, ತುಳುಟು ಪನ್ಪಿನ 'ಅರ್ - ಆರ್; ಇರ್ - ಈರ್' ಪದೊಕುಲು ನೀರ್‌ನ್ಲಾ, ನೀರ್ದ ಎಡೆನ್ಲಾ, ನೀರ್‌ದ ಮಟ್ಟೊನುಲಾ ಸೂಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ಪದೊಕುಲು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಮನನ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಮೊಗೇರ್, ಬಾಯರ್, ಕಯ್ಯಾರ್

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಶಬ್ದೊಲು ನೀರುಪ್ಪುನ ಜಾಗೆಲು. ನೆಲದ ಮೋನೆ ಬಾಗೊಡು 'ಆರ್ (ನೀರ್) ಇತ್ತ್ಂಡ 'ಮೊಗರು' ಆಪುಂಡು. ಆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಸ್ಥಳನಾಮೊಲೆನ ವಿವೇಚನೆ ಇಂಚ ದುಂಬರಿಪುಂಡು.

(ಬ) ತುಳುನಾಡ್

1969-70ತ್ತ 'ಪ್ರಭಾತ' ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಅಂಕಣೊಡು ರಡ್ಡ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನೊಡು (9.11.69 ಬೊಕ್ಕ 26.1.70) ಸ್ಥಳ ನಾಮೊಲೆನ ಮುಖಾಂತರ ಪಾಕ ಉದಾರ್ಮೆಲೆಡ್ 'ಅಳ ನಾಡ್‌ಪೋದು ತುಳು ನಾಡು' ಆಂಡ್, ಪನ್ಪಿನ ಸಿದ್ದಾಂತೊಗು ಬರ್ಪೆರ್, 'ಅರ್' 'ಆರ್' ಶಬ್ದೊಲೆನ ಲೆಕ್ಕ 'ಅಲ್ ಆಲ್' ಲೆಡ್ ಆಪಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ವಿವೇಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಂಚನೆ 'ಇಲ್ - ಈಲ್' 'ಉಳ್' ಎಲ್' ಒಳ್' ಪನ್ಪಿನ ಪದೊಕುಲೆಡ್ದ್ ಆಪಿನ ಸ್ಥಳನಾಮೊಲೆನ ವಿವೇಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ಕುಲೆ ಸಿದ್ದಾಂತೊನು ಬಲ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ನನ ಬರ್ಪಿನ ಸಂಶೋಧಕೆರೆಗ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತೊಲು ಸಹಾಯ ಆದ್ ಸಂಶಯ 'ದಾಂತೆ 'ತುಳುನಾಡು' ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಎಂಚಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕವಾಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಆವಡ್‌ಂದ್ ಹಾರೈಕೆ ಮಲ್ಪುಗ.

ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನೊಡು ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾದ್, ಭಾಷಾತಜ್ಞೆರಾದ್, ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅದ್ಯಯನೊನ್ಲಾ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ಪುಟ್ಟು ಬುಳೆಪುನ ವಿವೇಚನೆ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಸಂಶೋಧಕೆರೆನ ಮಟ್ಟೊನು ಏರಿನ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಾಧನೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾಯಿನವು.

೩. ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡ

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಜನೇ ಎಗ್ಗ್ ''ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಾಷೆ' ಪಂಡ್‌ಂಡ ಓದುಗೆರೆಗ್ ಆಚಿರ ಆವು

ಪುಣಚಾ, ಪರಿಯಲ್ತಡ್ಕ, ಮೂಡಂಬೈಲ್ - ಪ್ರದೇಶದ ಹವ್ಯಕ ವಾತಾವರಣೊಡು ಅದ್ಯಾಪಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಹವ್ಯಕ ಬಾಸೆ ಹವ್ಯಕ ಸಮಾಜದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಆಚಿರ ಆಪಿನಾತ್ ನಿರರ್ಗಳವಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಶೆಟ್ರೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಬತ್ತಿನ ವಾ ಹವ್ಯಕ ಬಂದುವೇ ಆವಡ್, ಮೆರೆಡ ಹವ್ಯಕ ಬಾಸೆಡೇ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದುಂಬು ಪಂತಿನ ಕೋಳ್ಯೂರು ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮೆರೆನ ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಈ ಹವ್ಯಕ ಮೋಕೆ ಬುಳೆದಿಪ್ಪು, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು, ಮುಳಿಯ, ಸೇಡಿಯಾಪು, ತೆಕ್ಕುಂಜ ದಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟುಗೆ ಹವ್ಯಕ ಬಾಸೆಡೇ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಮೂಡಂಬೈಲ್‍ಡ್ ನಾಲ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಹವ್ಯಕ ಕುಟುಂಬೊದ ಮುಖಾಂತರ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ಟ್ರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಹವ್ಯಕ ವಾತಾವರಣ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಆ ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್ 'ಕಲ್ಲಮನೆ' 'ಕೆಳಮನೆ ' 'ನಡುಮನೆ ' 'ಮೇಲ್ಮನೆ ' ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಮೂಡಂಬೈಲ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಬೋರ್ಡ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಸಾಲೆದ ಮುಖ್ಯ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾದುಪ್ಪುನಗ ' ಕಲ್ಲಮನೆ'ತ ವಾರಣಾಸಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯೆರ್(ವಾರಣಾಸಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ಟೆರೆನ ತೀರ್ಥರೂಪೆರ್) ಪಂಚಾಯತ್ ಸಾಲೆದ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಜಿಲ್ಲೆದ ಹವ್ಯಕ ಸಮಾಜೊಗು ಮೂಲ ಇಲ್ಲ್ ಮೂಡಂಬೈಲ್‍ದ 'ಕೆಳಮನೆ'. ಆ ಇಲ್ಲ್‍ದ ಯಜಮಾನೆರೆಗ್ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೇಂದೆ ಪುದರ್. ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಣೆರೆನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪದ್ಧತಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಲು ದಾದಾಂಡಲ ಇತ್ತ್ಂಡ ಮೊಕುಲೆ ಉಲಯೇ ತೀರ್ಮಾನೊಗು ಬರೊಡು. ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‍ನ ಕಾಲೊಡು 'ಕೆಳಮನೆ'ತ ಯಜಮಾನೆರಾಯಿನ ಆ. ವಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೆನ ಜತೆಟ್ ಶೆಟ್ಟ್ರೆಗ್ ಗಳಸ್ಯ ಕಂಠಸ್ಯದಾತ್ ಬಾಂದವ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಮೆರೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ 'ಮಾಷ್ಟ್ರೆಂ' ಪಂಡ್‍ದೇ ಲೆತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಿದಾಯಿತ ಅಪರಿಚಿತ ಹವ್ಯಕೆರ್, ಶೆಟ್ರ್ ಹವ್ಯಕ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರುನ ರೀತಿಡ್ ಮೆರೆನ್ ಹವ್ಯಕ ಸಮಾಜದಾರೇ ಪಂಡದ್ ತೆರಿಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ''ಮಾಸ್ಟ್ರೆನ ಕೇಳಿಕ್ಕಿ ಹೇಳಲಕ್ಕು. ಊಟಕ್ಕೆ ಬತ್ತನಲ್ಲದೊ. ಬಪ್ಪೊಡ್ತಿಂಗೆ ನಿಂಗಳುದೇ ಬರೆಕ್ಕು''. ಇಂಚ ಪಾತೆರೆ ಕತೆ ಸಾಗೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿಡ್ದ್ ನಿವೃತ್ತರಾಪಿನ ಮುಟ್ಟ ಮದ್ಯಾಹ್ನದ ವಣಸ್ ಈ ಹವ್ಯಕೆರೆನಲ್ಪ . ಕಲ್ಲಮನೆ 'ಕೆಳಮನೆ' ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‍ನ ಮೋಕೆದ ಇಲ್ಲ್‍ಲು. ಅಲ್ತಕುಲು ಮರೆನ ಮೋಕೆದ ಬಂದುಲು.

ಕೂಷಕ್ಕನ ಮದುವೆ

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಹವ್ಯಕ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆತಿನ ನಾಟಕ 'ಕೂಷಕ್ಕನ ಮದುವೆ '. ಈ ಹವ್ಯಕ ಪರಿಸರತ ಬಾಲೆಗ್ ಪನ್ಪಿನ ಹವ್ಯಕ ಉಚ್ಚಾರ ಶ್ರೀ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಾಯಿಡ್ದೇ ಕೇನೊಡು.

ರಾತ್ರಿದ ಪೊರ್ತು ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿನ ಪಾತೆರೊಡ್ದೇ ನಾಟಕ ಸುರು. ಬುಡೆದಿಗ್ -ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಶಯ. ದುಂಬಗ್ ಪುಟ್ಪುನ - ಬುಲೆಪಿನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲಘು ಆಯಿನ ತೆಲಿಕೆ ಬರ್ಪಾವುನ ಹವ್ಯಕ ಪಾತೆರ . ಕಂಡನೆನ ಕುಸಾಲ್ ಬೊಡೆದಿನ ಗಂಭೀರತೆ. ಬೊಕ್ಕ ಕೂಷಕ್ಕನ ಮದ್ಮೆ ...? ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಪಾತೆರಕತೆ ಕಂಡೆನಗ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಸಾಕಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಮದ್ಮೆಗ್ ಪಣವು? ಕೌಂತ್‍ದ್ ದೀಯಿನ ''ದೊಡ್ಡಳಗೆ, ಸಣ್ಣಳಗೆ'' ಇದ್ದಲ್ಲದೊ ದೊಡ್ಡದೇ ಸಾಕಾಗುತ್ತೋ ಇಲ್ಲೆಯೊ....? ''ಇಂಚ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿನೆನೆ ಮಾಡ್‍ದ ಬರಿಟ್ ಕೆಬಿಕೂರ್ದು ಗುಟ್ಟುಡು ಕೇನೊಂದಿತ್ತಿನ ಒರಿ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಕಂಡ್‍ದ್ ಪಾರ್ ಪೋಯಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಕಂಡನೆ ತಾತ್ಸಾರೊಡು 'ಆತಲ್ಲದೊ ಕೂಷಕ್ಕನ ಮದುವೇ'

ಪನ್ಪಿನಡೆಗ್ ನಾಟಕದ ಪರ್ದೆ ಬೂರುಂಡು.

ಈ ನಾಟಕದ ವಿಷಯೊಡ್ದುಲು ಎಚ್ಚ ಐಟ್ ಬರ್ಪಿನ ಹವ್ಯಕ ಬಾಸೆದ ಪಾತೆರಕತೆ ಹವ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಉದಾರ್ನೆ ಪಂಡದ್ ಈ ನಾಟಕೊನು ಓದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮನವರಿಕೆ ಆಪುಂಡು.

ಡಾ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಶ್ರೀ ಅಗ್ರಾಳ ಪುರಂದರ ರೈಕುಲು ಸ್ವತ: ಸಾಹಿತಿಯಾದಿತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಡೇ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ದಿಗ್ದರ್ಶನೊಡು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ರೈಕುಲುಲಾ ಭಾಗವಹಿಸ್‌ದ್ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬಿನ ಸಂದರ್ಭನು ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ದಾದನೋ, ಈ ನಾಟಕೊನು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪರೆ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಮನಸ್ ಮಲ್ತ್‌ಜೆರ್. ಹವ್ಯಕ ಪೊಣ್ಣು ಒರ್ತಿನ ನಿಜ ಆವಂದಿನ ಕನೊನು ಹೆಡ್ಡ್‌ತನ ಪಂಡದ್ ಪನ್ಪೆರೋಂದು ಎಣ್ಣೈರೋ ದಾನ್ಜೊ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ.

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆತಿನ 'ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಏಳಿಗೆ' ಪನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆ ಇತ್ತೆ ಓಲುಲಾ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಈ ಕಬಿತೆಗ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಪದಕ ಕೊರ್ದು ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಮೇರ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಮಸ್ತ್ ಪುಗರುನ ಜತೆಕ್ ಅರೆಗ್ 'ಬಂಟೆ' ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಮಾನ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ಯೆರ್ .

ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡಿಗೆರೆನ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಬೇತೆಕ್ಲೆ ಜತೆಟ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ್ 'ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡಿಗರ ಗೋಳು' ಕಬಿತೆಗಾದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಕುಡ್ಲದ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ಚೊಕ್ಕ ಐತ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷೆರ್‌ಲಾ ಆಯೆರ್. 1973ನೇ ಜನವರಿ 28 ತಾನಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿ ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸೆ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ರೆನ ನೇತೃತ್ವೊಡು ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ್ 'ಅಭಿನಂದನೆ' ಮಲ್ದೆರ್.

ಜಿಲ್ಲೆದ 'ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಸಂಘ ' ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಪುನ ಸಂದರ್ಭ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 1987ನೇ ಜೂನ್ 20 ತಾರೀಕ್ ದಾನಿ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ದೈವಾದೀನರಾಯೆರ್.

ಶಿಕ್ಷಕೆರೆನ 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಪಡೆಯಿನ ಅರೆನ ಮಗೆ ನರ್ಕಳ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆಗ್ 'ಮಾನಾದಿಗೆ' ಮಲ್ಪುನ ಮೂಲಕ ಬಂಟೆರೆನ ಸಮಾಜ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ್ ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ಶಿಕ್ಷಕೆರಾದ್ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್

ಕುಟುಂಬದಕ್ಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ಐಡ್ದಲಾ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಸಿಂಹ ಸ್ವಪ್ನವಾದಿತ್ತೆರ್. ಅರೆನ ಸಿಡ್‌ಕ್, ಮುಂಗೋಪ, ಕೋಪಾಟೋಪ ಹೂಂಕಾರದ ಎದುರು ಜೊಕುಲು ಎಲಿತ ಲೆಕ್ಕ ಆಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆ ಪಾತೆರೊಡು "ಅಂಚಿತ್ತಿ ಜಮದಗ್ನಿನ ಎದುರು 2-3ನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಪೋಡ್ಯೊಂದೇ ಎಂಚ ಪಾಠ ಮಲ್ತೆನೊ ಎಂಕೇ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ". "ಅಮ್ಮೆರ್ ಸಾಲೆದ ಗೇಟ್‌ನ್ ಪ್ರವೇಶ ಮಲ್ಪುನಗ ಅರೆನ ಕೊಡೆ ತೂದೇ ಯಾನ್, ಶೇಷಯ್ಯ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಜೋಕುಲು ಮಾತಾ ಗಪ್‌ಚಿಪ್".

ಆಂಡ ಅಮ್ಮೆರ್ ಮಲ್ಪುನ ಪಾಠ ಅವು ಲೆಕ್ಕ ಆವಡ್, ಕನ್ನಡ ಆವಡ್, ಚರಿತ್ರೆ ಭೂಗೋಳ ಆವಡ್, ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾಯಿನ ಎಂಕುಲು ಕೇನುಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಪೋಡಿಗೆಡ್".

"ಅಧ್ಯಾಪಕರೆನ 'ಸೆಂಟರ್ ಮಿಟಿಂಗ್'ಡ್, ಇಲ್ಲಡೆ ಪಿರ ಬರ್ಪಿನ ಸಾದಿಡ್, ಅರೆನ ಪಾಠದ ಕ್ರಮ, ವಿವರಣೆ ಏಪಲಾ ಮರಪಯೆ".

ಉದಾರ್ನೆಗ್ ಲೆಕ್ಕದ ಪಾಠ " ಒಂಜೆತ ಸಂಖ್ಯಾ ಜ್ಞಾನ " ಒಂಜಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸುರುಟು ಎಂಚ ಕಲ್ಪಾವೊಡು ವೊವ್ವೇ ಒಂಜಿ ವಸ್ತ್‌ನ್ ತೂಪಾದ್ " ಉಂದು ಒಂಜಿ ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಉಂದು ಒಂಜಿ ಬೆಂಚ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡ ಬಾಲೆಗ್ 'ಪೆನ್ಸಿಲ್' 'ಬೆಂಚ್' ತೋಜುಂಡು. ಆಂಡ 'ಒಂಜಿ' ಸಂಖ್ಯೆ ಪನ್ಪಿನವು ಅಮೂರ್ತ (Abstract) ಬಾಲೆದ ತರೆಟ್ ಅವೆನ್ ಎಂಚ ಮೂಡಿಸಾವುನು' ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ದು 'ಒಂಜಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡ. ಪೋಡಿಗೆಡ್ 'ಒಂಜಿ ' ಪನುವು. ಆಂಡ ಅವು ಸರಿಯಾಯಿನ ಪಾಠ ಅತ್ತ್.

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಾತೆರೊಡು 'ಸಂಖ್ಯಾ ಜ್ಞಾನ ಪಾಠ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ ಪನ್ಪಿನವು ಒಪ್ಪುನಂಚಿನವು. ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾಯಿನ ಎಂಕುಲು-ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾಯಿನ ಎಂಕುಲು-ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗ್ ಗಮನ ಕೊರೊಡು.

ಕೈತಲ್ ಕುಲ್ಲಿನಯನ ಮೋನೆಗ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ " ಮೋನೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮೂಂಕು". ಬಾನ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಸೂರ್ಯೆ. ಕೊಡೆಕ್ ಒಂಜಿ ಕಾರ್. ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ ನಾಲಾಯಿ ಒಂಜಿ. ಇಂಚ ಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಲ್ಪೊಡು ಭಾಲೆ ಏಪಲಾ ಮೊನೇಡ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಂಕು, ಆಕಾಶೊಡು ರಡ್ಡ್ ಸೂರ್ಯೆ, ರಡ್ಡ್ ಪುಡಿತ ಕೊಡೆ, ರಡ್ಡ್ ನಾಲಾಯಿನ್ ತೂಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂಚ ಪಾಕ ದಿನ ಉದಾರ್ಮೆದೊಟ್ಟುಗು ಪಂಡದ್ ತೂಪಾದ್ ಚಿತ್ರ ಬರೆದ್ ದುಂಬಗ್ ಬಾಲೆನೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಒಂಜೇ ತೋಜುನ, ಮುಟ್ಟುದು ತೂಪಿನ ಚಟುವಟಿಕೆದ ಬೊಕ್ಕ 2 'ರಡ್ಡ್' ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣುಲು, ರಡ್ಡ್ ಕೆಬಿಕುಲು - ಇಂಚ

ಪಾಠ ಮಲ್ಪುನಗ ಬಾಲೆದ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ 1-2ತ ಜ್ಞಾನ ಬರ್ಪುಂಡು. ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ತಿನ ವಿದಾನನೇ ಸರಿ. ಬೇತೆ ವಿದಾನನೇ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡದ್ ಪನ್ಪುಜಿ. ಪಾಠದ ದುಂಬು ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುಲೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಮಲ್ಪುಲೆ'' ಪಂಡದ್ ಪನಿಯರೆ ಬಯಕುವೆ.

''ಈ ಒಂಜೆತ ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನೊನು ಕಲ್ಪಾವುನ ವಿದಾನೊನು ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯವಾಯಿನ ಬಾಷನೊಡು ಪಾಕ ಸರ್ತಿ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಸುಲಬೊಡ್ದು ಕಸ್ಪೊಗು ಪಜ್ಜೆ ಪಜ್ಜೆ ಆದ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿದಾನ. ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಕೂಡಾವುನ (+) ಕಳೆಪಿನ (-) ಮಾನಸಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಕಲ್ಪಾವುನ ವಿದಾನ ತೂಲೆ.

ಪಜ್ಜೆ 1 (ಮಾನಸಿಕ)

1+1=(2), 2+2=(4), 3+3=(6), 4+4=(8) - ಪತ್ತೆಕ್(10ಕ್ಕೆ) ಪಂಡ್‌ಂಡ ದಶಮ ಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಜತೆ ಜತೆ ಆಯಿನ ಸಂಖ್ಯೆಲು ಮಾತ್ರ (ಕೈ ಬಿರೆಲ್ ಇಜ್ಜಂಡ ಬೇತೆ ಒವ್ವೇ ವಸ್ತ್‌ನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪೆರ್ ಬಲ್ಲಿ)

ಪಜ್ಜೆ ೨

5+5=(10), 15+5=(20), 25+5-=(30), ಇಂಚ 100 ಮುಟ್ಟ

12+2=(14),	22+2=(24),	32+2=(34)	ಇಂಚ ,, ,,	ಪೂರಾ ಮಾನಸಿಕ
13+3=(16),	23+3=(26),	33+3=(36)	ಇಂಚ ,, ,,	
14+4=(18),	24+4=(28),	34+4=(38)	ಇಂಚ ,, ,,	

ಪಜ್ಜೆ ೩ (ಪಾಕ ಪಾಠ ಅಭ್ಯಾಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ)

ಮಿತ್ತ್‌ದ ರಡ್ಡ್ ಪಜ್ಜೆಲೆನ್ - ಇತ್ತೆ ಕಸ್ಟದ ರೀತಿಡ್- ಒಂಜಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್

ಪಜ್ಜೆ ೪

2+2=4,	2+3=?(5),	5+5=10,	5+6=?(11)
3+3=6,	3+4=?(7),	12+2=14,	12+3=?(15)

4+4=8,	4+5=?(9),	13+3=16,	13+4=?(17)
14+4=18,	14+5=?(19)		

(ಪೂರಾ ಮಾನಸಿಕ)

ಪಜ್ಜೆ ಶ ಒಂಜಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್

16+6=22,	16+7=23,	17+7=24,	17+8=25
26+6=32,	26+7=33,	ಉಂದೇ ರೀತಿ	(ಮಾನಸಿಕ)
36+6=42,	36+7=43,	18+8=26,	18+9=27
86+6=92,	86+7=93		

(ಪೂರಾ ಮಾನಸಿಕ)

ಉಂದೇ ರೀತಿ ಒಂಜಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್

16+6=22,	16+5=21	ಪೂರಾ ಮಾನಸಿಕ
26+6=32,	26+5=31	
86+6=92,	86+5=91	

ಈ ವಿಧಾನಲಾ - ಉಂದುವೇ ಸರಿಯಾಯಿನವು 'ಇದ ಮಿತ್ಥಂ ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆರ್ ಪನ್ಪುಜಿರ್. ತರಬೇತಿ ಪಡೆತಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರ್ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕ್‌ಲ್‌ನನೇ ಆಯಿನ ಪ್ರಯೋಗ ನಾವೀನ್ಯ (INNOVATIVE) ವಿದಾನೊನು ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತೊನೊಡು.

ಪ್ರಾಯೊದಕುಲೆನ ಬರವು

ವಯಸ್ಕೆರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಸ್ವಯಂಸೇವಕೆ ಆದ್ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಯ್ಯಗ್ ರಾತ್ರಿದ ಪೊರ್ತು ಅದ್ಯನಡ್ಕ - ಮರಕ್ಕಿಣಿ ಕೈತಲದ ಅಡ್ಕೊಗು ಪೋದು ಅಲ್ತ ಪಳ್ಳಿ (ಮಸೀದಿ)ದ ಕೈತಲ್ ಪ್ರಾಯೊದಕುಲೆಗ್ (ಎಚ್ಚಾದ್ ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್) ಕಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಪ್ರಯೋಗ ನಾವೀನ್ಯತೆಡ್ ಕೂಡ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಐಕಾತ್ರ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬೂಕುಲು ಇತ್ತೆಲಾ ಅರೆನ ಜೋಕುಲೆಡ ಉಂಡು.

'ಅ 'ಡ್ದ್ 'ಕ್ಷ' ಮುಟ್ಟದ ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆನ್ ಕಲ್ಪಾವುನೆನ್ ಆರ್ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ್ ಬುಡ್ದಿತ್ತೆರ್.

ಸುರುಟು ಸುಲಭವಾದ್ ಪ್ರಾಯೊದಕುಲೆಗ್ ಬರೆಯೆರೆ ವಾ ಅಕ್ಷರೊಲು ಬಾರಿ

ಂರಗ ರಂಗ ಗರಗರ

ಇಂಚ ಅರೆನ ಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭ ಐಟ್ಡ್‌ಲಾ ದುಂಬು

| \ / ― ⊥ ( ) ◡ ◯

ಈ ರೀತಿದ ಗೆರೆ ಪಾಡೆರೆ ವಯಸ್ಕರೆಗ್ ತರಬೇತಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್

ಇತ್ತೆದ್ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞೆರೆನ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗ್‌ಲಾ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಪ್ರಯೋಗ ನವೀನತೆಗ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಡೆ?

ತನ್ನ 14ನೇ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಶ್ರೀ ಪಂಜೆದಾರೆನ ಆಶೀರ್ವಾದೊಡು ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರಾದ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರ್ದ್ ಪಾಕ ಕಡೆಟ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 1952ಟ್ ನಿವೃತ್ತರಾಪಿನ ಮುಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಕೆರಾದ್ ಬೆಂದೆರ್ ''ಸಾರಗಟ್ಟಲೆ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಅರೆಡ ಕಲ್ತಿನಾಯನ ಮಗೆಲಾ ಮೆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ. ಪುಳ್ಳಿಲಾ ಶಿಷ್ಯೆ ಇಂಚಾದ್ ಮೇರ್ ಸಾದಿಡೆ ನಡಪುನಗ 'ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಸ್ಟ್ರೆ' ಪನ್ಪಿನಕುಲೇ ಜಾಸ್ತಿ. ವಿಶೇಷ ಪಂಡ್ಂಡ ಏತೋ ಜನತ ಜಾತಕನೇ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನಾತ್ ವಿವರೊಲೆನ್ ಅರೆಗ್ ಪನಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ''(ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪೊಳಲಿ)''

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಆಣ್ ಸ್ವರತ ಕಂಠಶ್ರೀ ನೆರೆಕರೆಗ್‌ಲಾ ಕೇನುನಂಚ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇಲ್ಲಡ್ ಪಿರಿಯ ಜೋಕುಲೆಗ್ ರಾತ್ರಿ ಪಾಠ ಓದಾವುನ ಅಭ್ಯಾಸ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಭಾಮಿನಿ, ವಾರ್ಧಿಕ್ಯದ 3-4 ಗಣೊಕುಲೆನ 5,5 ಗಣೊಕುಲೆನ ಲಯೊನು ರಾಗೊಡು ಓದುದು ಓದಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿನ ಭರತೇಶ ವೈಭವ್ ಸಂಚಿಣ ಹೊನ್ನಮ್ಮನ 'ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ' ಅಮ್ಮೆರನ ಎದುರು ಸಾಂಗತ್ಯ ರಾಗೊನು ಅರೆಡನೇ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಪದ ಪಂಡಿನ ''ನೆನೆಪು . ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣೆಂದೇತಕೆ .... ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೆ ಪೊರೆದವಳು '' ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊದ ''ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿ ದೀಪವಾದಂತೆ ...'' ಕವರ್ಗದ '' ಕಮಲದಳ ನಯನ ಕಾಳಿಯ ಮಥನ ಕಿಸಲಯೋಪಮಚರಣ ....'' ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಓದುದು ಓದಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ವ್ಯಾಕರಣ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕರ್ಬದ ಕಡಲೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಸಂಧಿ, ಸಮಾಸ ಅತ್ತಂದೆ 'ಕೃನ್ನಾಮ' 'ಕೃದ್ವಾಚಿ'(ಇತ್ತೆಲಾ ಅಪುದಾದ ಪಂಡದ್ ತೆರಿಯರೆ

ಕಷ್ಟ) ಉಂದೆತ್ತ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಶಬರ - ಶಂಕರ ವಿಲಾಸ (ಷಡಕ್ಷರಿನ ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆಂಪು) ದ ''ಸಕ್ಷಮ ದಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣ ರಕ್ಷಣೇ ಕ್ಷಣ ರಕ್ಷಿತ...'' ಇಂಚ ಓದುದು ರಂಗಾದ್ ತೋಜೊಂದಿತ್ತಿನೆಟಾತ್ರ ಕಲ್ತಿನ ನೆಂಪು. ಈ ಮಾತಾ ಬೂಕುಲುಲಾ ಬೇತೆ ಪಾಕ ಗ್ರಂಥಲು ಅರೆನ ಕಪಾಟ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಐಟ್ ಒಂಜಿ ತಿಲಕೆರೆನ 'ಗೀತಾ ರಹಸ್ಯ ' ಐತ ಒಂಜಿ ಅಧ್ಯಾಯೊನು ಯಾನ್‌ಲಾ ಎನ್ನ ತಂಗಡಿ ದಿ। ಸತ್ಯರತಿ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿನ ಗೀತಾ ಸ್ಪರ್ದೆಡ್ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮದನಂತೇಶ್ವರ ಮಠೊಡ್ದು ಇನಾಮು ಬತ್ತಿನ ನೆಂಪು.

ಇಲ್ಲ್-ಕುಟುಮೊ

ಪದಿನೊಂರ್ಬನೇ ಶತಮಾನೊತ 15.12.1894ಡ್ದ್ ಇರ್ವನೇ ಶತಮಾನೊತ 20.06.1987 ಮುಟ್ಟ ಶತಮಾನೊದ ಸೇತು ಆದ್ 93 ವರ್ಸ್ ಬಾಳಿನ (92 ವರ್ಷ 6 ತಿಂಗಳು 5 ದಿನ) ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಜಿಂಜಿ ಜೀವನೊದ ಪುಟೊಕುಲೆನ್ ಮಗ್ತದ್ ತೂಪಿನಿ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ.

ಸುರುತ ಪುಟೊಕುಲು ಪರಿದ್ ಪೋತುಂಡು. ನರ್ಕಳೊಡು ಪುಟ್ಟುದು ಅಲ್ಪ ಕಳೆಯಿನ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನದ ನೆಂಪು ಅರೆನೊಟ್ಟಿಗೆನೇ ಮದೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ನರ್ಕಳೊಡುಪ್ಪುನ ಆರೆನ ಹಿರಿಯೆರ್ ಅಜ್ಜೆ ಪಿಜ್ಜನಕ್ಲೆನ ವಿಷಯನೇ ತೆರಿವುಜಿ. ಕೈತಲ್ದ್ 2-3 ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ (ದಾಯೆಂದ್ ತೆರಿಯಂದ್) ಕಡೆತ್ತ ಪ್ರೈಮರಿ ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಸಾಲೆ, 14ನೇ ವರ್ಷೊಡೇ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್ ಬೆಂದಿನ ಕೈತಲ್ದ ಮಾದಕಟ್ಟೆ ಸಾಲೆದ ವಿವರ ಮಾತ್ರ ತೆರಿದ್‌ಂಡ್.

ಆ ಬೊಕ್ಕದ ಪರಿದ್ ಜೀರ್ಣ ಆಯಿನ ಪುಟೊಕುಲೆಟ್ ನರ್ಕಳದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಆಸ್ತಿ ಮಲ್ತೊಂದು ನಿಲೆ ಊರಿನ ಜಾಗೆ ತುರುಕರ ಕೋಡಿ (ತುಳುತ್ತ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ 'ತುರು' ಡ್ದು ಆತಿನವಾ?) ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ 'ಸ್ಥಳ ನಾಮ ಸಂಶೋಧನೆ 'ಟ್' ಹಾಲು ಮತದಕುಲು - ತುರುವೆರ್ ವೇದೊಡು ತೋಜಿ ಬರ್ಪಿನ 'ತುರ್ವಶಕ'-ಮೊಕುಲೇ 'ಯದು'ನಕುಲು ಯಾದವೆರ್. ಗೋವಳೆರ್ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ತುರುಕಾರೆರೆ ನಾಡೇ- '' ಕನ್ನಡ' ತುರುಕರ ಕೋಡಿ ಪನ್ಪಿನ ಈ ಜಾಗ್ ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರೆನ ಗಮನೊಗುಲಾ ಬೈದ್‌ಜಿ.

ಪುತ್ತೂರುದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ವಿಟ್ಲ ಮಾರ್ಗ ಆದ್ ನರ್ಕಳ ಮಂಕುಡೆನ್ನಾ ದಾಟ್‌ದ್ ನನಲಾ ಪಶ್ಚಿಮೊಗು 'ಕೊಡ್ಲ ಮೊಗುರು'ನ್ನಾ ಪಿರಬುಡ್ದು ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಎಡತ್‌ಗ್ ಇಜ್ಜಂಡ ಮಂಜೇಶ್ವರ ವಿಟ್ಲ ಮಾರ್ಗೊಡು ಮಂಜೇಶ್ವರೊಡ್ದು ಪೂರ್ವೊಗು ಕಡಂಬಾರ್, ಕೋಡಿಜಾಲು ದಾಟ್‌ದ್ ಮಂಜೇಶ್ವರೊಡ್ದು 7-8 ಮೈಲ್ ಪೂರ್ವಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ತಿಕ್ಕುನ ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆದ ಬಲೊಕು ಜತ್ತ್‌ಂಡ 'ತುರುಕರ ಕೋಡಿ' ಮುಟ್ಟುವ. 45 ಮುಡಿ ಕಂಡ ಸಾಗುವಳಿ 3-4 ಖಂಡಿ ಬಜ್ಜೆಯಿದ ಬುಳೆ, ಬೆಟ್ಟ ಕಂಡೊಲೆನ ಆಸ್ತಿ.

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಹಿರಿಯ ಜೋಕುಲೆನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬೊದ ವಿವರ- ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಕುಂಞಕ್ಕೆ, ಅಪ್ಪೆನ ತಂಗಡಿ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದಿ ಅಜ್ಜಿ -ಅರೆನ ಮಗೆ ಕಾಂತಪ್ಪೆ , ಬುಡೆದಿ ಉಂದು ಅಕ್ಲೆನ ಸಂಸಾರ; ಕುಂಞಕ್ಕೆನ ನಾಲ್ ಜೋಕುಲೆಡ್ ಹಿರಿಯೆರ್ ಶಂಕರ ಶೆಟ್ಟ್, ರಾಮಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟ್, ಮೂಜನೆತಾರ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟ್, ಬೊಕ್ಕ ತಂಗಡಿ - ಮೊಕುಲೆನ ಸಂಸಾರ. ತಂಗಡಿನ ಜೋಕುಲು - ತೋಮು, ಸೀತಾ (ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು) ದೂಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ವೆಂಕಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ (ಅಣ್ ಜೋಕುಲು) ಇಂಚ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ. ಕೈತಲ್ದ ಬೇತೆ ಬಂಟ ಮನೆತನೊಲು - ಬಾಂದೊಡಿ (ಬಾವಂತ ಕೋಡಿ) ಅರಂತಾಲ್ (ಅರಂತಾಡಿ) ದೇವಸ ಬೊಕ್ಕ ಶೆಟ್ಟಿಬೆಟ್ಟು.

''ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟು'' ಮನೆತನೊಡ್ದು ಮಂಜರೈ, ರಾಮರೈ ಪನ್ಪಿನ ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯಾನ ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲ್‌ಲು - 'ಮಿತ್ತ್‌ದ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟು' 'ತಿರ್ತದ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟು' ಉಂದೆಟ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ 'ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟು'ದ ಮಂಜಪ್ಪ ರೈ ಕಾರ್‌ಬಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಬಂಟೆರ ಯಜಮಾನೆ ಒವ್ವಾಂಡಲೊಂಜಿ ಕೋರ್ಟುದ ಕಛೇರಿದ ಕೆಲಸ ಪಂಡೊಂದು ಮಂಜೇಶ್ವರೊಗ್ ಗಾಡಿಡ್ ಪ್ರಯಾಣ ಮಲ್ಪುನಾರ್. ಆ ಊರುಡೇ ದೆರ್ತ್ ತೋಜುನ ಓಡುದ ರಡ್ಡ್ ಮಾಳಿಗೆ ಇಲ್ಲುಲು - ಮಿತ್ತ್‌ದ ತಿರ್ತ್‌ದ ಶೆಟ್ಟಿಬೆಟ್ಟು: ಎದುರುಡು ಕೋಟಿ ಕಂಡೊಲು ಬರಿತ ತೋಟ, ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಕುಮ್ಕಿ ಜಾಗೆಲು.

'ಶೆಟ್ಟಿ ಬೊಟ್ಟು' ಮಂಜ ರೈಕುಲೆನ ಮೂಜನೇ ಮಗಳ್ ರಾಮಕ್ಕನ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಕೊರ್ದು ಆಯಿನ ಮದ್ಮೆ ಆ ರಡ್ಡ್ ಮನೆತನೊಕುಲೆನ ಪ್ರಥಮ ಸಂಬಂದ ಬುಳೆಯರೆ ಕಾರಣ ಆಂಡ್.

'ತುರುಕರ ಕೋಡಿ' ಮನೆತನತ ಹಿರಿಯೆರಾಯಿನ ಶಂಕರ್ ಶೆಟ್ಟ್ ಊರುದ ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ(ಲೆಕ್ಕಸಿರಿ) ಭೂತ ಸ್ಥಾನದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರೆರೆಡ್ ಒರಿ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ಕೈಕ್ ಬಳಿ ಪಡಿನಾರ್ . ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸದಾರ್‌ಲಾ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ 'ತುರುಕರ ಕೋಡಿ'ಇಲ್ಲಡ್ ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾಯಿನಾರ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರ. ಅತ್ತಂದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರ್. 'ತುರುಕರ ಕೋಡಿ' ಇಲ್ಲದ ಯಜಮಾನೆರಾದ್ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಜಾವಾಬ್ದಾರಿ ಪೂರಾ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನವು.

ಬಂಟೆರನ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟದ ಕಟ್ಟಳೆಗ್ ಅನುಸಾರವಾದ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟ್, ತಂಗಡಿನ ಜೋಕುಲಾಯಿನ 'ದೂಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ', 'ವೆಂಕಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ' (ಅಕ್ಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ತೀರ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್) ಮೊಕುಲೆನ್ ಸಾಲೆಗ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಡಪುಡುಂಡಲಾ ಮೊಕುಲು ಸರಿಯಾದ್ ಕಲ್ಪುನ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತಿಜೆರ್. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಟ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟ್ ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ ಬೌಸೊನು

ರೂಪಿಸುನ ಆಲೋಚನೆಡ್ ಮುರ್ಕಿಯೆರ್. ಕೊಡ್ಲಮೊಗರು ಪಜ್ವ ವಾಣಿ ವಿಜಯ ಪ್ರೈಮರಿ ಸಾಲೆಡ್(ಅಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನಗನೇ 'ಸುಂದರಿಯ ಚಂದ ' ಬರೆತಿನಿ) ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಜೋಕುಲೆನ ಕಲ್ಪಾಟಿಕೆಗ್ ಇಲ್ಲಲ್ದ ಪರಿಸರ ಸರಿಯತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ 'ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ತೋಜಿ ಬತ್ತ್ಂಡ್.

ಕೊಡ್ಲ ಮೊಗರು ಶಾಲೇನ್ ಬುಡ್ದು 'ಅಪ್ಪಯ ಗಂಭೀರ ' ಮೆರೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಮೂಡಂಬೈಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆ. ವಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೆನ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೆನ ಪಾತೆರೊಡು (ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಮಗೆ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆನ ಜೊತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲು ತೀರ್ ಪೋಪಿನ ಒಂತೆ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬು ಭೇಟಿಯಾಯಿನ ಸಂದರ್ಭ)'' ಎಂಕ್ಲೆನ ಬೈಲ್‌ದ ಬರಿತ ಝೋಪಡಿಡ್ ಸಾಲೆನ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಊರ್‌ಡ್ದ್ ಪಾಕ ಜೋಕುಲೆನ್ ಪುಗೆಲ್‌ಡ್ ತುಂಬೊಂದು ಸಾಲೆಗ್ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ನೆಂಪು ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಉಂಡು ''. ಕಂಡೊಡಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲು ಚೆಂಡಾಟ, ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಡ್ ಭಾಗವಹಿಸಿನೆನ್ಲಾ ವಿವರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ''ಕೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿ ಕೊಚ್ಚಿಗೆ ಪಯಾಣ ..... ಏಳಿಗೆಯಪ್ಪುದೆ ಬಂಟರ ಜನನ ....'' ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಕಬಿತೆದ (ಬಂಗಾರದ ಪದಕ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಬಿತೆದ ಸಾಲಲು, ಚರಣೊಲೆನ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆನ ದುಂಬು ನೆನವು ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್.)

ಕಲ್ಲಮನೆ ವಾರಣಾಸಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯೆರೆಗ್ ಅಡ್ಯನಡ್ಕದ ತಿರ್ತ್‌ದ ಬೈಲ್ 'ಮರಕಿಣಿ' ಪನ್ಪಿನಲ್ಪಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಖಂಡಿ ಬಜ್ಜೈದ ಕ್ಯೊಲ್‌ದ ಆಸ್ತಿನ್ 'ಅರುವಾರ' ಕಾನೂನುದ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಯೊಗು ದೆತೊಂದು, ಗೆತೊನುನಗನೇ ಕೊರಿನ ಅಸಲ್ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ಗೇಣಿದ ರೂಪೊಡು 30 ವರ್ಷೊಡು ವಜಾ ಆಪಿನಂಚಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ವರ್ಷವರ್ಷಲಾ ಗೇಣಿ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ಪುನ ಸಮಸ್ಯೆನೇ ದಾಂತೆ ತೋರಿಕೆಗ್ '30 ವರ್ಷದ ಮುಟ್ಟದ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ' ಪನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್,ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಮರಕಿಣಿಡೇ ಉಂತಾದ್ 'ತುರುಕರ ಕೋಡಿಗ್' ಪೋದು ಬತ್ತೊಂದು, ಶಾಲೆದ ದೀರ್ಘ ರಜೆಟ್ ತುರುಕರ ಕೋಡಿಡೇ ಒಂತೆ ಎಚ್ಚ ಸಮಯ ಉಂತುದು,ಬುಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದು ಅಲ್ಪ ಕುಲ್ಲಾದ್ ದಿನ ನೂಕುನ ಸಾಹಸೋಡು ಸಫಲತೆನ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ವಾಣಿ ವಿಜಯ ಸಾಲೆನ್ ಬುಡಿನ ತಾರೀಕ್ ದಾಕಲೆ ಪ್ರಕಾರ 07-07-1941 'ತುರುಕರ ಕೋಡಿ ' ಇತ್ತಿನ ಕಳಿಯೂರು ಗ್ರಾಮೊಡು. ಐಕ್ ತಾಗ್‌ದಿತ್ತಿನವು ಕೋಳ್ನೂರು ಗ್ರಾಮ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ವರ್ಕಾಡಿ ಗ್ರಾಮ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಬ್ರಾಕ್ರ ಬೈಲ್, ಕೋಣಿಬೈಲ್, ಪಾತೂರು, ತಿಮ್ಮಂಗೂರು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾಗೆಲು. ಈ ಬಂಟೆರೆನ ಪರಿಸರೊನು ಎಚ್ಚ ಕಮ್ಮಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬುಡ್ದು ಇತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಮೂಡಂಬೈಲ್‌ದ 'ಹವ್ಯಕ' ವಾತಾವರಣೊಡು ದುಂಬುದ ಜೀವನ ಕರಿಂಡ್. ಅಡ್ಯನಡ್ಕ ಶಾಲೆಡ್‌ಲಾ ಮಾಷ್ಟ್ರಾದಿತ್ತೆರ್, ಒಂತೆ ಸಮಯ.

'' ವಿದ್ಯೆದ ಸೌಕರ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಿ ಗಾಡ್‌ಲೆಡ್ ಶಾಲೆಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು ಕಂತಿನಾರ್‌ಂದ್‌ದ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಅರೆನ್ ಕೃತಜ್ಞತೆಡ್ ನೆನೆಪುವೆರ್'' -ಪಂಡ್‌ದ್ ಶ್ರೀ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪೊಳಲಿದಾರ್ ತನ್ನ ಲೇಖನೊಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆಡ್ದ್ ನಡತೊಂದೇ ಆನೆಕಲ್ಲ್ ಕನ್ಯಾನೊನು ದಾಂಟ್‌ದ್ ವಾಹನೊದ ಮಾರ್ಗೊನು ಬುಡ್ದು 'ಕುದ್ದು ಪದವು'ಗು ಸೇರುನಂಚಿನ ಕಾರ್ ಸಾದಿಡ್ ನಡತೊಂದು ಬನ್ನಗ 'ಎಂರ್ಬು' ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಸಾಲೆದ ಸ್ಥಾಪನೆಗ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೇ ಕಾರಣ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಅರೆನ ಮಗೆ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನೊಡು ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಕುಟುಂಬದಕ್‌ಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಸಾದಿಯಾದ್ ಮರಕಿಣೆಡ್ದ್ ತುರುಕರ ಕೋಡಿ, ಶೆಟ್ಟಿಬೆಟ್ಟ್‌ಲೆಗ್ ನಡತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಇತ್ತೆಲಾ ನೆಂಪುಡು ದೀವೊಂದೆರ್ .

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನನೊಂಜಿ ಮೋನೆನ್ ಮುಲ್ಪ ತೆರಿಪಾವುನ ಅಗತ್ಯ. ಕುಟುಂಬ ಕುಟುಂಬೊಲೆದ ಆ ಕಲಹ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್ ಕೋರ್ಟ್‌ದ ಮುಟ್ಟುಲೆನ್ ಬಡ್ತ್‌ನೆನ್ ತಡೆಯರೆ 'ಸಂದಾನ'ಯತ್ನೊನು ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನವು. ಈ ಸಂಧಾನ ಕ್ರಮೊಟು ಬಂಟೆರೆಡ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆತಿನಾರ್ 'ದೇರ್ ಶೇಕ್' ಪನ್ಪಿನಾರ್. ದೇರ್ ಶೇಕೆರ್ ಕುಟುಂಬ ಕಲಹೊಲೆನ್ ಕೂಲಂಕುಷವಾದ್ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರ್‌ಂಡ ಆ ತೀರ್ಮಾನ 'ಕೋರ್ಟುದ ನ್ಯಾಯದೀಶರೆನ' ತೀರ್ಮಾನದ ಲೆಕ್ಕ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜನೊಕುಲು ಪಂಡೊಂದಿತ್ತಿನವುಂಡು. ಪಾಕ ಅರೆನ ತೀರ್ಮಾನೊಲು ಕೋರ್ಟುದ ನ್ಯಾಯಧೀಶೆರೆನ ಎದುರು ಕೋರ್ಟು ಮುದ್ರೆಡ್ ದಾಕಲಾಯಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲಾ ಉಂಡು. ಈ ರೀತಿದ ಸಂದಾನೊಡ್ದು ಕುಟುಂಬೊಲೆಡ್ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗ್ ದೇರ್ ಶೇಕೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ತನ್ನೇನೇ ಆಯಿನ ಪರಿಸರ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಕೇಂಡಿನಾರ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್. ಇಂದೆಕ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದ್ ಅಳಿಕೆದ 'ಮಿತ್ತಳಿಕೆ-ತಿರ್ತ್‌ಳಿಕೆ' ಬಂಟ ಮನೆತನೊತ ಕುಟುಂಬದ ಕಲಹೊನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್. ಮರಕಿಣೆ ಇಲ್ಲಡೇ 'ಅಮೆಯಿ' ಪನ್ಪಿನ ಕೈತಲ್‌ದ ಬೈಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ರಡ್ದ್ ಮಣೆಯಾಣಿ ಬಂದುಲೇನ ಕುಟುಂಬ ಕಲಹೊನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಲ್ಪೆರೆ ರಾತ್ರಿ- ನಡಿರ್ ಮುಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ತೂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ದಾಕಲೆ ದಾಂತಿನ ಬೇತೆ ತೀರ್ಮಾನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ರೀತಿದ ಸಂದಾನೊಗು 'ಪಂಚಾತಿಕೆ' ಪಂಡದ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪುದರ್. ದುಂಬಗ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಬೊಕ್ಕ ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ನಡುಟು ಆಯಿನ ವಿರಸೊನು ಪೋಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತಿನ ಘಟನೆನ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಮಲ್ತಿನ ಅ. ಬಾ. ಪೊಳಲಿದಾರೆನ ಬರಹೊದ ವಿವರೊನು ದುಂಬೇ ಪಂತ್‌ಂಡ್.

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತನ್ನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ಬರಾವುಗಾದ್ ಇಲ್ಲಡೇ ರಾತ್ರಿದ ಪೊರ್ತು ಪಾಕ ಸರ್ತಿ 'ಕರ್ಬದ ಕಡಲೆ'ದ ಲೆಕ್ಕ ಬರಾವುದ ವಿವರಣೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್

ದುಂಬೊರ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ದ್‌ಂಡ್. ಮೆಗ್ಗ- ಪಲಯಗ್ ಪೊಸತ್ ಮರತ ಮೇಜಿನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪಾದ್ ಎದಿರೆದಿರೆ .ದೆಪ್ಪುನ ಬಾಕಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪುಸ್ತಕ ಸಾಮಾಗ್ರಿಲೆನ್ ದೀವೊಂದು ಬೀಗ ಪಾಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನೆನ್ ರಘುನಾಥ್ ಶೆಟ್ರ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಪತ್ತ್ ಜನ ಜೋಕುಲು ಹಿರಿಯ ಜೋಕುಲಾಯಿನ ಮಹಾಬಲೆ(ಬಾಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮೆ ಮೋಕೆಡ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಪುದರ್) ಬೊಕ್ಕ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರೆನ ಅಪಗ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊಗು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ನೀಲೇಶ್ವರ ರಾಜಾಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗು ಸೇರ್ಸಾದ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊರ್ಪಾಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟಿನಕುಲು 5 ಜನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು. ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಆನ್, ಕಡೆತ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು - ಇಂಚ ಏಳ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಮೂಜಿ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು.

ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲಾಯಿನ ಸತ್ಯರತಿ, ಶಾರದೆ ಮೊಕುಲು ಅಧ್ಯನಡ್ಕೊಡ್ದು ನಡತ್‌ದೇ ಪೋದು ಪೆರ್ಲ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಹೈಸ್ಕೂಲುಡು 'ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ '(S.S.L.C.) ಮುಗಿತೆರ್. ಈ ಸಮಯೊಡೇ ನಿವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾಯೊಡು ಜೋಕುಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ S.S.L.C. ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಕುಲ್ಲಿನವೊಂಜಿ ಸಾಹಸನೇ ಸರಿ.(ಫಲಿತಾಂಶದಾನೆ ಆಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನೊಡ್ಜಿ ಜೋಕುಲು ಬಾರಿ ಮಾರ್ಕ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಸಾಂಡ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ನಾಪಾಸ್)

ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆನ್ 'ಮರಕ್ಕಿಣಿ' ದ ಕೈತಲ್‌ದ ಅಮೆಯಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಲೆಗ್‌ಲಾ ಕಡಪುಡಿಯೆರ್. ಮಲ್ಲ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲಾಯಿನ ಸತ್ಯರತಿ-ಶಾರದೆಗ್ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ದೆತ್ತ್ ಕೊರ್ದು ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಕೆರೆನ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕಲ್ಪಾವುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸರಳ ವರಸೆಡ್ದ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಆದ್ ಕೀರ್ತನೆ ಮುಟ್ಟದ 400 ಪುಟೊಟು ಬರೆದ್ ದೀಯಿನ ಸಂಗೀತ ಪುಸ್ತಕ ಇನಿಲಾ ಇಲ್ಲಡುಂಡು.

ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರದ ಆರುವಾರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಶಾಸನ (Agricultural Mortgage Debt Release Act) ಬತ್ತಿನೇ ತಡ. ಮರಕಿಣಿತ ಬಜ್ಜೈ ತೋಟದ ಆಸ್ತಿ ವಾರಣಾಸಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ಟೆರೆನ ಕೈಡ್ದ್‌ಲಾ ತತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಲ ಹಕ್ಕ್‌ದಾರೆರಾಯಿನ ಮಣಿಮುಂಡದ ಶಾಸ್ತ್ರಿನವು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೋರ್ಟುದ ತೀರ್ಮಾನ ಪಿದಯಿ ಬೂರಿನ ಕ್ಷಣೊನೇ ಮೂಲ ಹಕ್ಕ್‌ದಾರೆರ್ ಇಲ್ಲಲ್ದ ಸಾಮಾನ್‌ಲ್ ಸಮೇತ ಮರಕಿಣಿತ ತೋಟದ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆರ್.

ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ದೆಡ್ 'ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆ' ಚಿರ ಸ್ಥಾಯಿ. ನೆರೆಕರೆತ ಇಲ್ಲುಲು ಪೂರಾ ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಣೆರೆನವು-'ಮುರೆ' ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟೆರ್, ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಮರಕಿಣಿ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟೆರ್ (ಒರಿ ಬಡಕ್ಯಾಗ್ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ತೆಂಕ್ಯಾಗ್) ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಭಟ್ಟೆರೆನವು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪಾವುನು ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಭಟ್ಟೆರ್ಲ್ಪ . ಪೂಜೆ ಕ್ರಮಬದ್ದವಾದ್ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತೆತ ತುಳು ಬಾಷಾಂತರ ನಡುಟು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದೊಕುಲೆನ ಅರ್ಥೊನು ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಪನ್ಪಿನ ರೀತಿ, ಮಂಗಳಾರತಿಯಾದ್ ಜೀವನೊಡು ಈತ್ ನೆಟ್ಟ ಈತ್ ಚೀಪೆ ರುಚಿಯಾಯಿನ ಪ್ರಸಾದೊನು ತಿನಂದಿ ಜೋಕುಲಾಯಿ ಎಂಕುಲು ಸಪಾದಭಕ್ಷೊಗಾದ್ (ಸ-ಪಾದ=ಒಂಜಿ ಕಾಲ್ ತೂಕ ನೈ ಬೊಕ್ಕ ಸಕ್ಕರೆ, ಪಂರ್ದ್ ಪೇರ್ ಗೋದಿ) ಕಾಪುನ ಕ್ಷಣೊಕುಲು ಮದೆಪರಾವಂದಿ ನೆನೆವುಲು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆಗ್ ದಿನ ತಿಥಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಲ್ತಿನ ದಿನೊಡ್ದು ಜೋಕುಲಾಯಿನ ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪೂಜೆಡೇ ತನ್ಮಯ ಆಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. '' ಕರವೀರ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ, ಬಕುಳ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಅಶೋಕ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೂಜೆದ ಅರ್ಚಕೆರ್ ಪುಷ್ಪೊಲೆನ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಅಂಚಿತ್ತಿ ಪುಷ್ಪೊಲು ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿನಾತ್ ಉಪ್ಪೊಡುಂದು ಜೋಕುಲಾಯಿನ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಗಂಭೀರವಾದ್ ಆಜ್ಞೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಈ ಪುದರ್‌ದ ಪುಷ್ಪೊಲೆನ್ ಪೂಜೆದ ದಿನತ ಕಾಂಡೆಡ್ದಿಂಚಿ ಒಲ್ಪ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಗಿಡಾವೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಯಾನ್ ಸೇಂಕೊಂದು ಒಂತೆ ದೂರ ಇತ್ತಿನ 'ಚವರ್ಕಾಡ್' ಪನ್ಪಿನಡೆ ಪೋದು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುಷ್ಪೊಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನವೆನ್ ಮದಪಯ. (ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ)

ಮಣೆ ಮುಂಡದ ಶಾಸ್ತ್ರಿನಕ್ಲೆನ ಜನೊಕುಲು ಇಲ್ಲ್ ಪ್ರವೇಶ ಮಲ್ಪುನಗ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಶುದ್ದ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆನ್ ಆಕೇರಿಗ್ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಮಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಧ್ಯಾನೊಡಿತ್ತಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಮನಸ್‌ಡಿತ್ತಿನಿ ಕಂಡಿತವಾದ್ ತಾನ್ ಸಾಂಕ್‌ದ್ ಬುಲೆಪಾಯಿನ ಬಜ್ಜೈತೋಟೊನು ಕಳಿವೊನುನ ದುಃಖ.

ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಖಂಡಿ ಬಜ್ಜೈ ಆಪಿನ ತೋಟೊಡು ಕಡೆತ ವರ್ಷ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಯಿನ ನಡುಕ್ಯೊಲ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬಜ್ಜೈಲಾ ಕೂಡ್ದು- ನಾಲ್ ಕ್ಯೊಲ್‌ಡ್ ಒಟ್ಟು ತಿಕ್ಕಿನ , ನುಂಗಾಯಿನ ಚೋಲಿ ಕಳೆಯಿನ ಬಜ್ಜೈದ ಗೋಣಿದ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆನ್ ಅಧ್ಯನಷ್ಕದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪೈನಕ್ಲೆನ ಭಂಡಸಾಲೆಡ್ ತೂಕ ಮಲ್ಪುನಗ ನಾಲ್ ಖಂಡಿ. ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಕ ಸರ್ತಿ ಒಂಜಿ ಕೆಲಸದಾಯಿನ್ ಸಹಾಯೊಗು ದೆತೊಂದು ಕ್ಯೊಲ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕರಿ ಕೆಲಸದಾಯನ್ ಲೆಪ್ಪುನ್ತ್ಂದೆ ಒರಿನ ಬಾಕಿದ ಪೂರಾ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ತಾನೊಯೇ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬುಳೆಪಾಯಿನ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಬಜ್ಜೈ ಕೃಷಿತ ತಜ್ಞತೆದ ವಿಷಯ ಬರೆಯೆರೆ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಲ್ಯ ಬೂಕೇ ಬೋಡಾವು . '' ಬಾಲಗೇಣಿಗಾಂಡಲ ಬಜ್ಜೈದ ತೋಟೊನು ತೂಯೆರೆ ಅನುಕೂಲ ಮಲ್ತ್ ಕೂರ್ಲೆ

ಪನ್ಪಿನೆಕ್‌ಲಾ ಕೆಬಿಕೊರಂದೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಒಂತೆ ಸಮಯ ಅಡ್ಯನಡ್ಕ ಪೇಂಟೆದ ಪದ್ಯಾಣ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟೆರೆಗ್ ಸೇರಿನ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಿಜೈಡ್ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 1952ನೇ ಇಸವಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 41 ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಅವುಲೇ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕುಡ್ಲದಾರಾಯೆರ್.

ಈ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕುಡೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ನ್‌ಲಾ ತೂವೊಲಿ. ಮರಕಿಣಿ ಇಲ್ಲ್ ಬಜ್ಜೈದ ತೋಟೊನು ಬುಡಿನಾರ್ ಸರ್ತ ತುರುಕರ ಕೋಡಿಗ್ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಇಲ್ಲಗೇ ತನ್ನ ಹಕ್ಕ್‌ದ ತನ್ನ ಪಾಲ್‌ದ ಕೃಷಿಡಾಂಡಲಾ ಪೋದು ನೆಲೆಯಾದಿತ್ತುದೊಲಿ. ಇಜ್ಜಂಡ ಬುಡೆದಿನ ಐಟ್ಲಾ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ನನಲಾ ಎಚ್ಚ ಹಕ್ಕಿತ್ತಿನ 'ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟು' ಇಲ್ಲಡ್ ನೆಲೆಯಾದಿತ್ತುದೊಲಿ. ಆಂಡ ಅಡೆಗ್ ಮೋನೆ ತಿರ್ಗಾಯಿನೇ ಇಜ್ಜೆರ್. 'ತುರುಕರ ಕೋಡಿ'ನ್ ಅಕ್ಕನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪೈಸೆ ದೆತೊನಂದೆ ಬುಡ್ದು ಕೊರಿಯರ್. ಬೊಡೆದಿನ ಆಸ್ತಿದ (ಬಜ್ಜೈ ತೋಟ, ಕಂಡ) ಪಾಲನ್ ಬೊಡದಿನ ಮೆಗ್ದಿ ಪಲಿಯಲ್ಲೇ ಅನುಭವಿತೊಂದು ವರ್ಸ ವರ್ಸಲಾ ಅರಿ ತಾರಾಯಿ ಕಡಪುಡೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬೊಡೆದಿನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ''ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟಿ''ಗ್ ಪೋದು ಹಕ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ಪುನ ಆಲೋಚನೆನೇ ಬುಡ್ದು ಬುಡಿಯೆರ್.

ಕುಡಲಡ್ ಕಳೆತಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಉತ್ತರಾರ್ಧಕಾಲದ ಸುಮಾರು 40 ವರ್ಷಡ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಯಿನ ಪಾಕ ವರ್ಸೊಲು ಆರ್ಥಿಕವಾದ್ ಬಾರಿ ಕಷ್ಟದ ವರ್ಸೊಲಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗೃಹ ಸಂಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿದ ವಾ ಎಲ್ಲ್ಯ ವಿಷಯೊನುಲ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಾಡಂದೆ, ಕಷ್ಟ ದಾದ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಾಂಕಿನ ಜೋಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಈ ಪ್ರಾರಂಭದ ವರ್ಸೊಲು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾದಿತ್ತಂಡ್.

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಕ್ಲೆಡೇ ಸುರುತ ಬರಾವು ಕಲ್ತಿನ ದಾಖಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಿನ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ತನ್ನ ಪತ್ತ್ ಜೋಕುಲೆನ್‌ಲಾ ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾದ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನನ ಒಂಜಿ ದಾಖಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಪ್ರಥಮ ಹಂತೊಡು ಪತ್ತ್ ಜೋಕುಲೆನ ಹೈಸ್ಕೂಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆದ ಬೊಕ್ಕ ಏಳ್ ಜೋಕುಲು - ಐನ್ ಪೊಣ್ಣಲು ಕೊಡ್ದು - ಪದವೀದರೆರ್.

ಕಡೀರ ಮಗೆ ಮಹಾಬಲ ಶೆಟ್ರ್ ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ಓಡುದ ಕಾರ್ಖಾನೆದ (C.T.L. Commonwealth)ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿ ಆದ್ ನಿವೃತ್ತೆರಾಯೆರ್. ರಡ್ಡನೇ ಮಗೆ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಪಜ್ಜೊಡು ಪಜ್ಜೆ ದೀದ್ M.A., M.Ed (M.Edಡ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡೇ ರಡ್ಡನೇ ರ್‍ಯಾಂಕ್) ಶಿಕ್ಷೆಕೆರಾದ್ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರಾದ್ ತರಬೇತಿ ಕಾಲೇಜಿಡ್ (Manipal B.Ed College & St. Ann's College of Edn.,) ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ

ಕೇಂದ್ರಿಯ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಆದ್ 1989ದ ಸಾಲ್‌ದ ಶಿಕ್ಷಕೆರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಸಸ್ತಿ ಪಡೆವೊಂದು ನಿವೃತ್ತರಾಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕುಮಾರಿ ಸತ್ಯರತಿ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ B.A. ಪದವಿ ಪಡೆವುನತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡೊಡು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ನ್ ಪಡೆದ್ B.Ed., ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಅಸೌಖ್ಯೊಡು ತೀರಿಯೆರ್. ಕು. ಶಾರದೆ ಒಂತೆ ಸಮಯ ಗಣಿತದ ಪದವೀಧರ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್‌ಲಾ, ಬೊಕ್ಕ ಸಿ. ಪಿ. ಸಿ. ಕಂಪೆನಿಡ್ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕೆಯಾದ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆದ ಪ್ರತಿಮೂರ್ತಿಯಾದುಲ್ಲೆರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಗುಲಾಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆದ ಅದ್ಯಾಪಕಿಯಾಪಿನ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತ್ಂಡಲ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಐನ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ವೇದವತಿ ಮೇರ್ ಪ್ರಾರಂಬೊಡು ಶಾಲೆದ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಬೊಕ್ಕ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸೊಡು ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಯಿನಕ್ಲೆಗಾದ್ ಮಹಿಳಾ ಗೃಹ (Remand Home Superintendent) ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಕೆಯಾದ್ ಇತ್ತೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಯಿನ ಬಾಲಕೆರೆನ ಉದ್ಧಾರದ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್ (Child Development Project Officer) ಉಲ್ಲೆರ್.

ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂಭವಿ ಬಿ. ಎಸ್ಸಿ ಪದವೀಧರೆಯಾದ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಖಾತೆಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಭವಾನಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ. ಕಾಂ. ಪದವೀಧರೆಯದ್ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಹಿರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್ (Senior Manager) ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಅಧಿಕಾರಿಲೆಡ್ ಒರ್ತಿಯಾದುಲ್ಲೆರ್. ಜಯರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವೀಧರೆರಾದ್ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದುಲ್ಲೆರ್. ಕಡೆತ ಕಿರಿ ಮಗಳ್ ಸತ್ಯಪ್ರಭಾ ಬಿ. ಎಸ್ಸಿ. ಪದವೀಧರೆಯಾದ್ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದುಲ್ಲೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆನ ಕಂಡ್ಯನಲು ಮಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಲಾದುಲ್ಲೆರ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಬುಡೆದಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ಕೇಂದ್ರ ದೂರವಾಣಿ ಖಾತೆಡ್ ಡಿವಿಜನಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆದುಲ್ಲೆರ್. ಮಗಲ್ ಶಾಂಭವಿ, ಮರ್ಮಲ್ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಗರ್ವನ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆವೊದುಪ್ಪುನೆನ್ ಸಂತೃಪ್ತ ಭಾವನೆಡ್ ತೂನಗ, ಒರ ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ರ್ ಕುಡ್ಲದ ಬಂಟ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡ್, ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲಾಯಿನ ಸತ್ಯರತಿ, ಶಾರದೆ ಕೈತಲದ ಈಶ್ವರಾನಂದ ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾಶ್ರಮತ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡ್ -ಇಂಚ ಮೂಜಿ ಜೋಕುಲೆನ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನು ಒಂಜೇ ಪೊರ್ತುಡು ಮಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಅತ್ತಂದೆ ಮಗಳ್ ಸತ್ಯರತಿನ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ(M.B.B.S.) ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇರ್ಪಡೆತ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗ್‌ಲಾ ದಾಕಲೆ ಮಲ್ತಿನ ತನ್ನ ಸಾಹಸೊನು ನೆನೆತೊಂದು ಶ್ರೀ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ ಸಂತೃಪ್ತ ಕಣ್ಣೀರ್‌ನ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಜೀ ಕಲ್ಪನೆ ಅತ್ತ್.

ಅಂತ್ಯೊಡು ನರ್ಕ್‌ಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ದಿಂಜಿ ಜೀವನದ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ರೂಪು ರೇಖೆಲೆನ ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಯಕುಜಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಧ್ಯಮ ಕುಟುಂಬದ ನಿರಕ್ಷರತೆದ ಕೂಪೊಡ್ದು ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನ ವ್ಯಕ್ತಿನ ಎಲ್ಲ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ದ ವರ್ತುಲ ಸುತ್ತ ನೇಲ್ಯಾವೊಂದು ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಕ್ಷಿತಿಜ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡಾ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಶಯ ಬರ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ನರ್ಕ್‌ಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಜೀವನ ಕಾಲದ ವಿಶಾಲ ವರ್ತುಲದೊಟ್ಟಿಗೆ ಐಕ್ಯ ಆದ್ ದೂರ ದಿಗಂತೊಡು ಕಣ್ಮರೆ ಆಂಡ್.

'ಕಣ್ಮರೆ ಅವಂದೆ ಏಪೊಗುಲಾ ಉಡಲ್ದ ಬಾನೊಡುಪ್ಪುನ ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಪತ್ತ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಪೆದ್ದ್ ಸಾಂಕಿನ ಅಪ್ಪೆ ಕಂಡನೆನಾವಡ್ ಜೋಕುಲೆನಾವಡ್ ಒಂಜೀತ್‌ಲಾ ಬೇನೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ತಾಳ್ಮೆನೇ ಮೂರ್ತಿದೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಪತಿ ಪರಾಯಣೆಯಾದ್ ತ್ರಿಕರಣ ಪೂರ್ವಕ ಏರ್ತಿ ಪ್ರೀತಿ ತೋಜಾಯಿನ ಎಂಕ್ಲೆ ಅಮ್ಮ 'ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್' ಬಾಲ ಮಾಧವನ ಅದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಾಲೆಡ್ ಅಂತರ್ಗತವಾದ್ ದಿಗಂತೊದ ಉದಯಾಸ್ತ ಸ್ವರ್ಣ ಕೇದಿಗೆದ ಪ್ರಭಾವಲಯೊಡು ಮೆಂಚೊಂದು ಮೆನ್ಕೊಂದು ಎಂಕ್ಲೆ ಅಪ್ಪೆ ಎಂಕ್ಲೆ ದೈವ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪ ಕೊರಡ್.' (-ಬಾಲೆಲು)

ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂದೆತ್ತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಎಡ್ಡೆನ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ನಮ್ಮ ಪಿರಿಯಾಕುಲೆನ ಸಾದನೆಲೆನ, ಅಕುಲು ತುಳುಕು ಸಂದಾಯಿನ ಕಾಣಿಕೆಲೆನ ಮೂಕೆರೆಗಲಾ ತೋಜಾಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶೊಡು 'ಮದಪ್ಪುಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಪೊಕುಲೆ ಸರಣಿಲೆನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಿಕಲೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಂಡು.

ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳುನಾಡ್ ಉಂದೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಈ ಪಿರಿಯೊಕುಲೆಗ್ ಇತ್ತಿ ಮೋಕೆ ಅಭಿಮಾನೊಲೆನ ಈ ಬೂಕುಲು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ತುಳುತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನಮ ಎಂಚೆಂಚ ಕಜ್ಜೊಲೆನ ಮಲ್ಪೆರೆ ಎಂಬ ದುಂಬು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹೊನು ಪ್ರೇರಣೆಲೆನ ಉಕಾಲ ಉಲ್ಲಾಸೊಲೆನ ಅಕುಲು ನಡತ್ತ ಪಾಡುಲೆ ನಂಕ್ ತೋಜಾಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.